

Kinnitatud Kiili Vallavolikogu ... määrusega nr ...

KIILI VALLA ARENGUKAVA 2015–2018

KIILI VALLA EELARVESTRAATEEGIA 2015-2018

Kiili 2014

Sisukord

Comment [AL1]: Korrastamine pärast arengukava tekstiosa lõplikku valmimist.

KIILI VALLA ARENGUKAVA 2015-2018

1. Kiili valla üldandmed	4
2. Kiili vald aastal 2014	5
2.1 Elanike arv ja elanikkonna sooline koosseis	5
2.2 Rahvastiku struktuur	7
2.3 Eluruumid	8
2.4 Töökoht ja palk	8
2.5 Tööranne ja tömbekeskused	9
2.6 Sotsiaalsfäär	10
2.7 Valitsemine	11
2.8 Vallaeelarve	12
2.9 Planeerimistegevus	14
2.10 Teed	15
2.11 Ühisveevärk ja kanalisatsioon	15
2.12 Kaugkütte alad	16
2.13 Ettevõtlus	16
2.14 Keskkond	17
2.15 Kultuuripärand	18
2.16 Sportimisvõimalused	18
3. Kiili valla allasutused	19
3.1 Kiili Gümnaasium	19
3.2 Kiili Lasteaed	20
3.3 Kiili Kunstide Kool	22
3.4 Kiili Rahvamaja	22
3.5 Kiili Raamatukogu	23
3.6 Kiili Noortekeskus	23
4. Välis- ja sisekeskkonna analüüs	24
4.1 Swot-analüüs	26
4.4 Arengueelduste kokkuvõte	27
5. Missioon ja visioon aastani 2018	28
6. Tegevuskava	31
7. Arengukava seire ja uuendamine	35

KIILI VALLA EELARVESTRAATEEGIA 2015-2018

1. Eelarvestrateegia olemus	36
2. Ülevaade majanduskeskkonnast	36
3. Ülevaade riigi eelarvepoliitikast	37
4. Ülevaade Kiili valla finantsolukorrast	38
5. Konsolideerimata põhitegevuse tulud	38
6. Konsolideerimata põhitegevuse kulud	39
7. Konsolideerimata põhitegevuse tuleml	40
8. Investeerimistegevuse eelarveosa	40
9. Finantseerimistegevuse eelarveosa	41
10. Likviidsete varade eelarveosa	42
11. Netovõlakooormus	43
12. Kulude strateegia ja koond	44
13. Ülevaade valitseva mõju all olevatest üksustest ja konsolideeritud näitajad	46
14. Kiili Varahalduse Sihtasutus	47
13. Osühing Kiili KVH	48
14. Konsolideeritud näitajad	49
15. Finantsdistiipliini tagamise meetmete täitmine	50
LISA 1. Investeeringud	50

Sissejuhatus

Käesolev Kiili valla arengukava on koostatud aastateks 2015–2018. Täiendused ja muudatused võrreldes eelmise arengukavaga on tingitud demograafilise, majandus- ning rahanduskeskkonna muutustest. Vastavalt kehtivale kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse §37-le peab olema arengukava koostatud neljaks järgmiseks aastaks ning selle osa või eraldiseisev dokument peab olema sama ajaperioodi eelarvestrateegia. Kiili valla puhul on need kaks dokumenti vormiliselt eraldiseisvad, kuid moodustavad sisuliselt ühtse terviku. Arengukava käsitleb olulisi kohaliku elu teemasid, mis puudutavad rohkemal või vähemal määral kõiki vallaga seotud osapooli, alates vallaelanikust ja lõpetades teenusepakkujate või keskkonnateguritega. Osadele teemadele on arengukavas siiski pööratud põhjalikumat tähelepanu, samal ajal kui teised on üldisemad, sest leiavad täpsemat käsitlust eraldiseisvates arengukavades (nt kooli- ja lasteaia arengukavad, ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni arengukava jne).

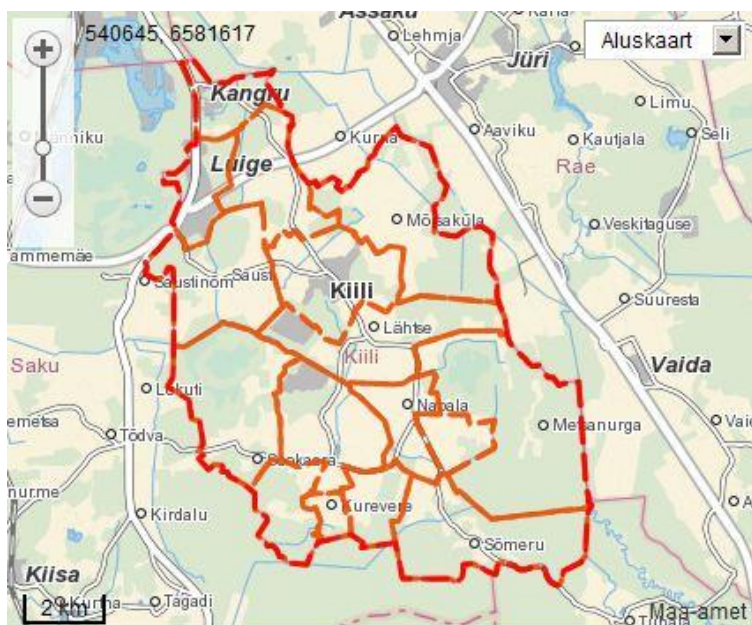
Arengukava peab looma kindluse, et:

- vallavalitsuse poolt osutatavate avalike teenuste kvaliteet on tagatud;
- vallas on kättesaadavad nii hariduse-, kultuuri (sh spordi)- kui sotsiaalteenused;
- soositud ja oodatud on valla üldisesse keskkonda sobiv ettevõtlus;
- valla erinevate piirkondade taristu arendamine toimub tasakaalustatult ja ka erinevatesse valdkondadesse tehtavad investeeringud on omavahel tasakaalus;
- valla ruumiline areng ja ehitustegevus toimub vastavalt kehtestatud reeglitele;
- erinevate probleemide lahendamiseks on olemas ajagraafik ja finantsplaan.

1. Kiili valla üldandmed

Kiili vald asub Harju maakonna keskosas ning piirneb Tallinna linna, Saku, Kose ja Rae vallaga. Vallas, mille kogupindala on 100,4 km², asuvad Kiili alev, Kangru ja Luige alevikud ning 13 küla. Endiselt on rahvastikuregistri andmete põhjal (seisuga 01.05.2013) suurim asula Kiili alev 1461 elanikuga (711 meest, 750 naist). Järgneb Luige alevik, 1019 (531/488) ja Kangru alevik, 521 (277/244) elanikuga. Suurimad külad on Lähtse 340 (162/178), Vaela 274 (139/135), Paekna 171 (82/89), Möisaküla 151 (80/71), Sausti 145 (77/68) ja Nabala 142 (62/80). Võrreldes seisuga 01.05.2012 on mõne inimese võrra suurenenud rahvaarv Kangrus ja Vaelas, kõikides ülejäänud alevites ja külates on sissekirjutatud inimeste arv näidanud aasta jooksul väikest vähenemistendentsi.

Comment [AL2]: Andmete kaasajastamine on mõistlik teha enne arengukava teist lugemist septembris, et kirja saaks võimalikult adekvaatne seis.

Joonis 1. Kiili vald

Vastavalt Harju Maavalitsuse poolt koostatud teemaplaneeringule „MAAKONNA SOTSIAALNE INFRASTRUKTUUR 2009 – 2015“ (Tallinn 2009) on Kiili vallas eristatud kolm kanti:

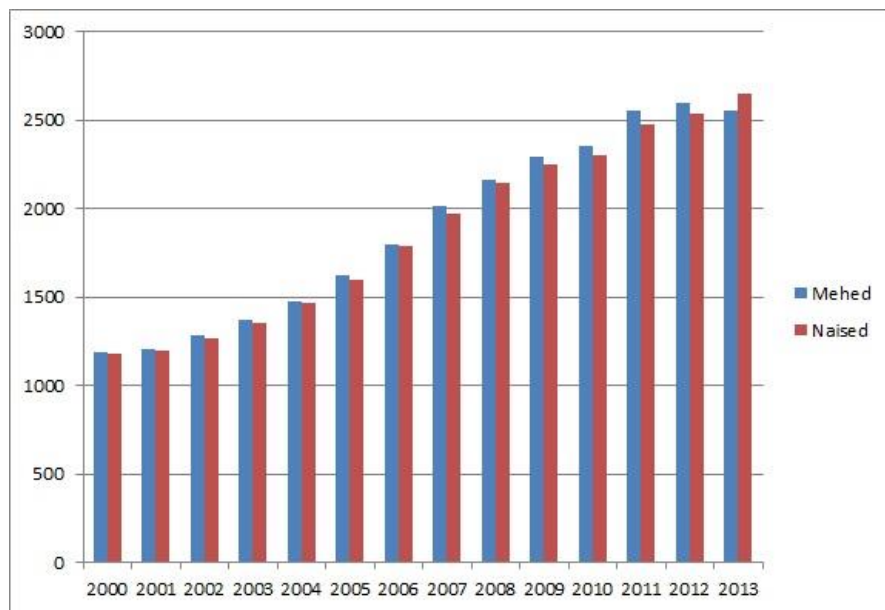
1. Kiili - linnalähedane keskuskant (LKK)
2. Luige - linnade lähiümbrus (LÜ)
3. Nabala - linnalähedane kant (LK)

Vaela küla jaguneb Kiili ja Luige kandi vahel, elanikkonna arv jaotub vastavalt 60% ja 40% (piiriks Tallinna ringtee). Uue maakonna teemaplaneeringu koostamisel on vaja tänaseks kujunenud olukorda analüüsida ning pole välistatud, et kandipiirid vajavad mingis osas ka muutmist.

2. Kiili vald aastal 2014

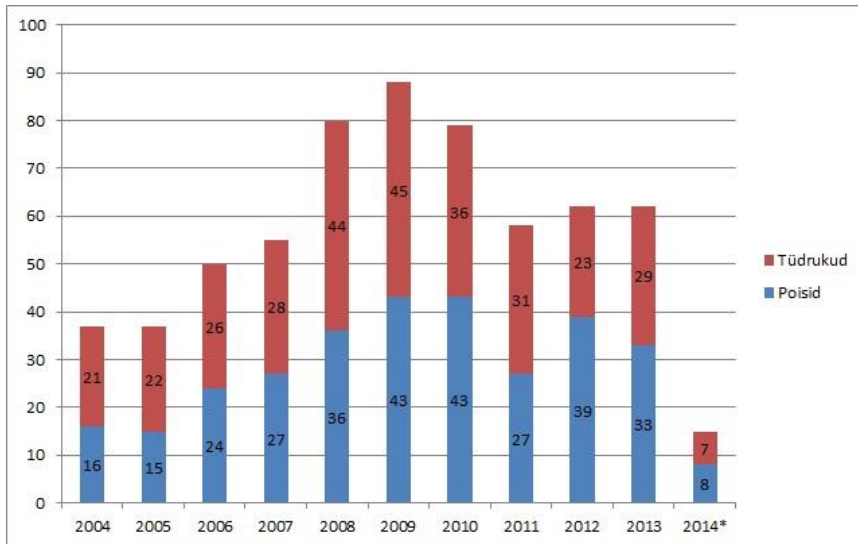
2.1. Elanike arv ja elanikkonna sooline koosseis

Elanikke oli Kiili vallas 01.01.2014 seisuga **Statistikaameti** andmetel 5146 inimest, mis on 16 inimese võrra vähem kui aasta varem, <http://www.stat.ee/ppe-55758>. Majandus- ja kinnisvarabuumi aastatel 2000- te keskpaigas kasvas vallaelanike arv ülikiires tempos ja sisuliselt rohkem kui kahekordistus mõne aastaga. Juurdekasv tuli põhiliselt mehhaanilisest iibest, kuid valda kolinud enamjaolt nooremas keskeas inimesed tõid kaasa ka loomuliku iibe tõusu. Aastatel 2008-2011 toimus mõõdukas kasv ning alates aastast 2012 on rahvaarv seisnud sisuliselt paigal või isegi vähenenud. 92% valla elanikest moodustavad eestlased, 6% venelased ja 2% muud rahvused.

Joonis 2. Elanike arv Kiili vallas 2000-2013 (Statistikaamet).

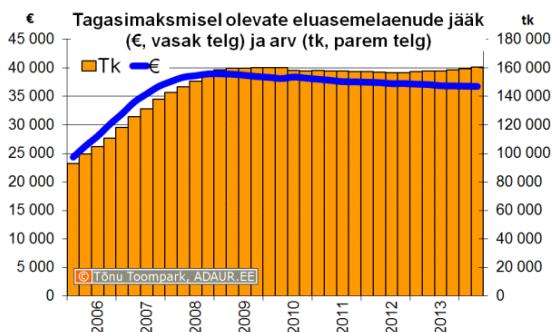
Rahvastikuregistri andmetel on Kiili valla elanike registrisse kantud inimesi ainult 4586 (seisuga 01.01.2014), mis tähendab, et vahe kahe riikliku andmebaasi vahel oli 2013/2014 aastavahetusel ca 560 inimest ehk 11-12% inimestest elab vallas ilma sissekirjutuseta. Statistikaameti rahvaloenduse põhjal tuletatud andmed on sisuliselt täpsemad kui registriandmed, sest elukoha registreerimisel (registreerimata jätmisel) on inimestel tihti mingid põhjused ja andmed on seetõttu moonutatud. Eesti rahvaarv tervikuna väheneb lõviosas omavalitsustest, sisuline suurenemine toimus 2013. aastal ainult kolmes omavalitsuses (Rae, Harku, Viimsi) ning veel mõnes seisis see paigal, sh Kiili vallas.

Joonis 3. Sündide arv Kiili vallas alates 2004. aastast (*aasta esimesed neli kuud), (Kiili VV)

Vallavalitsuse prognoos rahvastiku edasise kasvu osas on pigem tagasihoidlik. Mõne aasta eest toonases arengukavas välja pakutud 9-10 tuhat elanikku aastal 2015 ei ole kindlasti realistlik, tõenäolisem number on max 5,5 tuhat inimest käesoleva arengukava poolt hõlmatava perioodi lõpuks.

2014. aasta alguse seisuga oli Eestis tagasimaksmisel ca 150 000 eluasemelaenu. Laenude arv on väga aeglaselt vähenemas, nagu ka tagasimaksmisel olev keskmine laenusumma - keskmine laenujääk Eestis on ca 37 000 eurot ehk ligilähedasel 3,5 keskmist aastapalka. Eluasemelaenude arv suureneb aastas ainult ca 1,8% võrra. Kokkuvõtteks võib öelda, et laenuvõimeliste inimeste hulk on seoses hiljuti olnud kinnisvarabuumiga pikaks ajaks ammendunud ja seetõttu ei ole oodata ka olulist elavnemist kinnisvarasektoris ning arvukad kavandatud arendused nähtavas tulevikus kindlasti ei realiseeru, sh Kiili vallas.

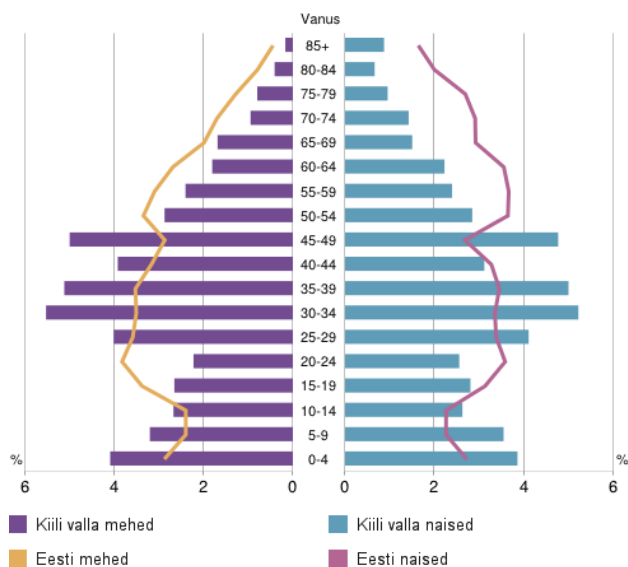
Joonis 4. Tagasimaksmisel olevate eluasemelaenude jääk Eestis (2014, Tõnu Toompark).

2.2. Rahvastiku struktuur

Vaadates Kiili valla rahvastikupüramiidi, tuleb selgelt esile kolm tegurit. Esiteks on valla elanikkonna struktuur märkimisväärselt ebaühtlane. Pilt ei ole küll nii drastiline kui Rae vallas, aga probleemide allikaks on see sellegipoolest, kuna tähendab reaalses elus nii lasteaia- kui ka koolilaste arvu väga suurt kõikumist aastakäikude lõikes ning seda suhteliselt lühikese ajaperioodi jooksul. Teiseks oluliseks näitajaks on eakate inimeste väga väike osakaal – Kiili valla elanike keskmine vanus on 33 aastat ja selle näitaja poolest oleme me vabariigis teisel kohal. Mis tähendab, et sotsiaalteenuste vajaduse ja finantseerimise osas on meil täna olukord ilmselt lihtsam, kui enamikul teistel valdadel, kuid nt vanaemade-vanaisade asumine kättesaamatus kauguses tekitab paljudele peredele probleeme.

Kolmas näitaja on seotud lapsesaamise eas naiste osakaaluga. Inimeste demograafiline käitumine on küll muutunud ja lapsi saadakse varasemast vanemas eas, aga kõige suuremate gruppide paigutamine vahemikku 30–49 tähendab ikkagi paratamatult seda, et sündivus on viimastel aastatel langenud ning eagrupid, mis on hetkel 20–30 aastased on ca kaks korda väiksemad kui eeltoodud. Juhul kui tänase 20–30 eagrupi sissearanne valda ei suurene, on lähema kümne aasta perspektiivis sündivuse edasine langus paratamatu. Kiili valla demograafiline olukord tervikuna on täna siiski väga hea, eriti võrreldes Eesti keskmisega, nt demograafiline töötururindeks, mis näitab 5–14-aastaste ja 55–64-aastaste suhet ehk järgmisel kümnendil tööturule sisenevate ja tööturult lahkuvate inimeste suhet, on vabariigi parim näitaja (1,85).

Kiili valla rahvastikupüramiid, 1. jaanuar 2014

Allikas: Statistikaamet

Joonis 5. Kiili valla rahvastikupüramiid (Statistikaameti piirkondlik portaal)

2.3. Eluruumid

2011. aastal toimunud rahvaloenduse eluruume puudutav osa pakub võimaluse saada teada nt seda, kui paljud Kiili valla suvilapiirkondades (Luige, Mõisaküla) asuvatest eluruumidest ei ole aastaringseks elamiseks kohandatud. Rahvaloendajatel olid olukorra tuvastamiseks omad meetodid, nagu nt talvel korstnast tõusev suits, ära lükatud lumi või lume sees suvilani-majani viiv rada või siis selle puudumine. Arusaadavalt ei ole niiviisi kogutud info ülitäpne, aga ei saa ka öelda, et see ei annaks olukorrast küllalt realistlikku ülevaadet.

Püsielanikega tavaeluruume on vallas 1637, püsielaniketa tavaeluruume 133 ja tavaeluruumi asustatus on teadmata 24 juhul. Olemas on ka info, kui palju on mingit liiki elamisi – ühepereelamuid 68%, kortereid 19% ja muid väikeelamuid (suvilaid) 13%. Nagu näha, on Kiili vald eeskätt eramajade ja suvilate piirkond ning ainult suvilatena kasutatavate eluruumide hulk ei ole enam väga suur, aga loomulikult varieerub see erinevate kunagiste ja praeguste aiandusühistute lõikes päris palju. Kui nt Uus-Vargamäel on praktiliselt kõik juba püsielanikud, siis sama ei saa kindlasti väita Sangari või Luna kohta. Suvilate muutumine eramajadeks toimub pidevalt, aga üsna aeglaselt tempos.

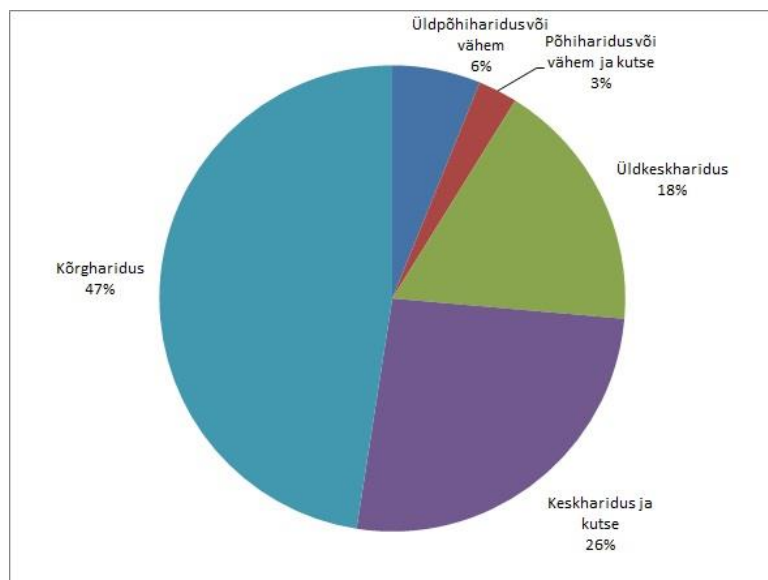
2.4. Töökoht ja palk

Kiili valla elanikest käis rahvaloenduse ajal palgatööl 2490 inimest. Kui rääkida valdkondadest, siis on pilt küllaltki kirju ja protsentuaalselt järgnev.

Hulgi- ja jaekaubandus; sõidukite remont	19,52
Töötlev tööstus	14,58
Ehitus	9,28
Veondus ja laondus	8,31
Avalik haldus ja riigikaitse; sotsiaalkindlustus	7,71
Haridus	7,11
Info ja side	5,54
Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus	4,94
Tervishoid ja sotsiaaltoetused	3,61
Finants- ja kindlustustegevus	3,49
Majutus ja toitlustus	3,13
Haldus- ja abitegevused	3,01
Kinnisvara	2,05
Muud teenindavad tegevused	2,05
Põllu- ja metsamajandus	1,69
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	1,69
Vesi ja kanalisatsioon, jäätme- ja saastekäitlus	0,84
Tegevusala teadmata	0,84
Elektrienergia, gaas, konditsioneeritud õhk	0,6

Kiili valla elanikest palgatöötajate brutotulu on üks vabariigi kõrgemaid, 2012. aasta andmete põhjal olime 1092 euroga Eestis viiendal kohal (Viimsi – 1227, Harku – 1185, Saue vald – 1117 ja Rae – 1120 eurot).

Comment [AL3]: 2013. aasta andmeid ei ole veel avaldatud.

Joonis 6. Kiili valla elanike haridustase (Statistikaamet)

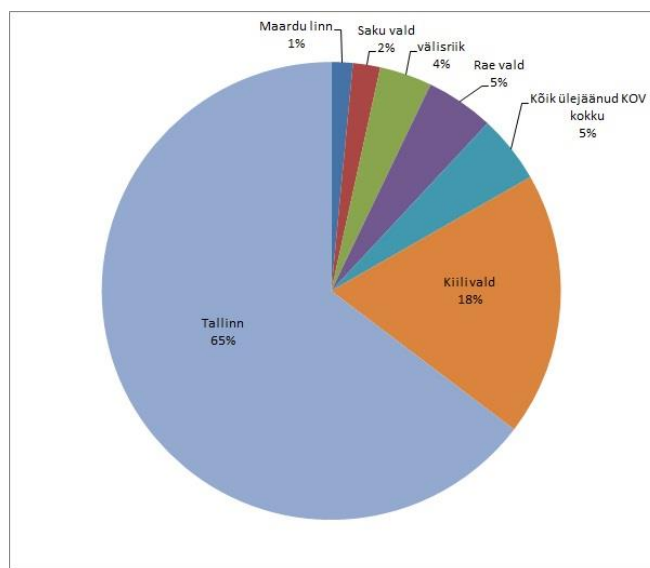
Ametlike töötute kohta avaldatakse andmeid igakuiselt ja 30.04.2014 seisuga oli vallas 70 töötut. See number on viimasel ajal küllalt stabiilne, vähenedes natuke suveperioodil ja olles pisut kõrgem aastavahetuse paiku. Tervikuna võib öelda seda, et registreeritud töötus on Kiili vallas võrreldes vabariigi keskmisega ülimadal, jäädes alla 1%, mis on suurlinna ja selle võimaluste vahetut lähedust arvestades igati loogiline.

2.5. Tööränne ja tömbekeskused

Rahvaloenduse käigus kogutud andmed, mis puudutavad tööjõu igapäevast liikumist ehk töökoha asukohta, on näha alloleval diagrammil.

Üldiselt peetakse pendelrännet pigem negatiivse varjundiga nähtuseks ja kui töölesõit võtab ülearu kaua aega, siis nii ongi. Kiili valla puhul seda väita ei saa, kuna enamus elanikkonnast on meil koondunud valla kesk- ja põhjaossa ja lõviosal juhtudest ei ole vahemaa töö- ja elukoha vahel pikem kui 25 km ja on ka ajaliselt alla 30 minuti. Isegi liinibuss sõidab vahemaad Kiili alev –Tallina kesklinn ainult poolt tundi ja niisugust pendelrännet tuleb lugeda täiesti normaalseks. Heal juhul võib rääkida sellest, et võib-olla võiks olla ühistranspordi kasutajaid natuke rohkem ja autoga liikujaid vähem, aga ka see on küsitav - ühest küljest mugavusfaktori (poeskäigud pärast tööd jms) ning teisest küljest reisijatevoo ebahütluse tõttu, kuna juba praegu on hommikused bussid liiga täis ja muul ajal üsna tühjad. Võrreldes teiste Tallinna

ümbruse valdadega on pilt üldjoontes sarnane, kuid nii Sakus kui Raes on oma vallas töötajate osakaal pisut suurem.

Joonis 7. Kiili valla elanike töökoha asukoht (Statistikaamet)

Tööga seotud pendelränne seostub otseselt tömbekeskuste mõiste ja nähtusega ning sisuliselt välistab Kiili valla võimaliku ühinemise naaberomavalitsustega kas lääne-, lõuna- või idasuunal. Meil võib küll olla Saku või Rae vallaga kunagine ühine ajalugu, kirikukihelkond või külanõukogu, aga tänane praktiliselt täiesti olematu side on tõsiasi, mida pole võimalik eirata. Väga vähesed käivad idas või läänes tööl ja koolis üldse mitte keegi. Kiili vallavalitsuse hinnangul on valla jaoks võimalikku haldusreformi silmas pidades põhimõtteliselt olemaks ainult kaks reaalset valikut – kas ühinemine Tallinnaga või jätkamine iseseisvana praegusel kujul ning nii volikogu, vallavalitsuse kui tõenäoliselt ka lõviosa elanike eelistus on selgelt viimane variant. Ehkki Kiili vald tuleb täna rahalises mõttes enam-vähem rahuldavalt toime, on pikemas perspektiivis normaalse toimetuleku ja piisavalt tagatud tulubaasi seisukohast vajalik 500-1000 võrra suurem elanike arv kui täna. Selle tagamiseks oleks vajalik paari-kolme täiendava kortermaja olemasolu ning olemasolevatel tiheasustusaladel (Kangru alevik, Kiili alev, Oti ja Rätsepa) tühjade elamukruntide täis ehitamine, samuti Luige aleviku jätkuv muutumine suvilapiirkonnast tavaliseks elamupiirkonnaks.

2.6. Sotsiaalsfäär

Sotsiaalkindlustusameti andmetel on Kiili vallas 17.10.2013 seisuga 171 töövõimetuspensionäri, 30 tootjakaotuspensionäri, 535 vanaduspensionäri (sh 56 ennetähtaegset), 128 puudega täiskasvanu toetuse saajat ja 32 kuni 16-aastast puudega last. Võrreldes eelmiste aastatega on oluliselt kasvanud vanaduspensionäride ja puudega laste hulk. Kiili vallas on kolme- ja enamalapselisi peresid 87.

Kinnitatud Kiili Vallavolikogu ... määrusega nr 7...

Toimetulekutoetuse saajate arv on vallas viimaste aastate jooksul oluliselt vähenenud. 2002. aastal anti toimetulekutoetust 18 korral, 2004-2009 sai seda kuus peret ning 2010-2012 sai seda 1-3 peret ja/või isikut ning 2013. aastal maksti toimetulekutoetust 1 isikule. 2014. aastal on sissetulekut mitteamvestavate toetuste määrad järgmised: sünnitoetus 255 EUR, matusetoetus 190 EUR, lapsehoiutoetus 100 EUR kuus lapse kohta, esimesse klassi mineva lapse toetus 95 EUR, kolme- ja enamalapseliste perede ning puudega lastega perede jõulutoetus 65 EUR. Sotsiaaltoetuste osakaal valla eelarvest on ca 2%.

Kiili Vallavalitsuse sotsiaalosakonnas töötab kolm töötajat: sotsiaalnõunik, lastekaitsetöötaja ning sotsiaalhoolekande töötaja. Sotsiaalnõunik on osakonna juhataja, lastekaitsetöötaja tegeleb laste ja noortega ning sotsiaalhoolekande töötaja tegeleb eakate ja puuetega inimestega.

Sotsiaalkortereid on Kiili vallas kolm, millest kaks asuvad Luigel Põllu tänava kortermajas ning renoveeriti 2012. ja 2013. aastal ning kolmas nn Kurna vanas vallamajas, mis remonditi 2014. aasta alguses. Põllu tn korterid on kohandatud nõnda, et vajadusel saab sinna paigutada ratastooliga inimese. Hoolekandeametusi Kiili vallas ei ole, kuid vajadusel kasutatakse Hageri hoolekodu või SA Koeru hoolekodu. Lisaks on Kiili vallal lepingud ja koostöö mitmete teiste teenuste osutajatega.

Hetkel on kõige rohkem probleeme tekitanud nõ. kärgpered. Aina enam lahendab kohus näiteks laste hooldusõiguse ja elukoha otsustusõiguse küsimusi, millesse kaastakse kohehelt ka kohalik omavalitsus.

Pensionäride käsitööring tegutseb kord nädalas Nabala tee 2a asuvates ruumides. Perspektiivis tahetakse avada nendes ruumides pensionäride ja puuetega inimeste päevakeskus, mis hakkaks lahti olema tööpäeviti. Päevakeskus hakkab pakkuma erinevaid tegevusi ja koolitusi, samuti väljasõite.

Seoses õpilaste arvu pideva kasvuga on suurenenud ka erivajadustega õpilaste arv ning osad neist vajavad teistmoodi keskkonda, nt oluliselt väiksemat klassikollektiivi. Alates 2013. aasta sügisest on avatud Kiili Gümnaasimis esimene väikeklass, lisaks teeb vald antud osas koostööd teiste omavalitsustega. Siiski on piirkonnas tervikuna probleem rahuldavalt lahendamata ja kuna riigi poliitika antud küsimuses on kohati reaalselt elu mitte arvestav, siis pole alati head lahendust võimalik leida. Samuti on juba pikka aega oluliselt suurem nõudlus pikapäevatühma järele, kui kool suudab pakkuda ning takistuseks on eeskätt ruuminappus.

2.7. Valitsemine

Kõik kohaliku omavalitsuse tegevusvaldkonnad on Kiili vallavalitsuses kaetud spetsialistidega, kuid eeskätt 2004-2008 aastate intensiivsest kinnisvaraarendusest tekkinud probleemide tagantjäregi lahendamine (ehitusjärelvalve, ehitus- ja kasutuslubade väljaandmine) ning valla teedehoolduse koordineerimine ja detailplaneeringute menetlemine, nõuab väga palju tööd ja aega. See seab suure pinge alla eeskätt ehitusosakonna. Pealinna regiooni keskmisest kõrgem spetsialistide palgatase on probleemiks, kuna valla võimalused on piiratud ning pidevalt on oht kaotada kompetentseid töötajaid.

Vallavalitsuse spetsialistid on piisaval määral varustatud info-ja kommunikatsioonitehnikaga, valla koduleht vastab nõuetele ja on nii sisemiseks kui väljapoole suunatud infokanaliks. Kasutusel on

infosüsteem kirjavahetuse ja dokumentide menetlemiseks (webdesktop), laiemale üldsusele on sellest kättesaadav osa dokumendiregister. Kasutuses on ka Kiili valla geinfosüsteem (EVALD).

Tunda annab ruumipuudus, eriti elanikkonnaga tihedalt suhtlevate ametnike juures. Olemas on koosolekuruum maja teisel korrusel, kuid sellele pääseb halvasti ligi. Eeskätt sotsiaalosakonna jaoks spetsiaalselt sisustatud vastuvõturuumid puuduvad ning puudub ka korralik arhiiviruum. Tulevikuplaanid on vallamaja tühja osa (Nabala tee 2b) väljaehitamiseks, kuid antud arengukava poolt käsitletaval eelarveperioodil on selle renoveerimine võimalik osaliselt, sh vajavad välja vahetamist kogu kompleksi (sh Nabala tee 2a) aknad ning soojustamist välisfassaad.

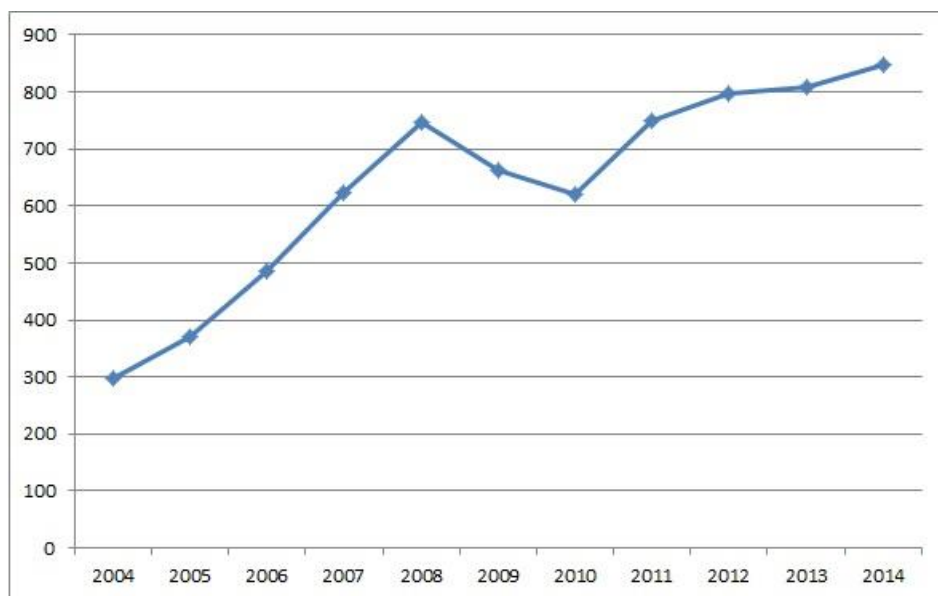
Valla ehitiste (kool, spordihoone, lasteaed, rahvamaja jne) haldamiseks ja arendamiseks on loodud Kiili Varahalduse Sihtasutus ning veevarustuse ja kanalisatsioonisüsteemi arendajaks on osuühing Kiili KVH. Et osaleda LEADER-programmis, on vald MTÜ Nelja Valla Kogu asutajaliige. Kiili vald on Eesti Linnade Liidu ja Harjumaa Omavalitsuste Liidu liige.

2.8. Vallaeelarve

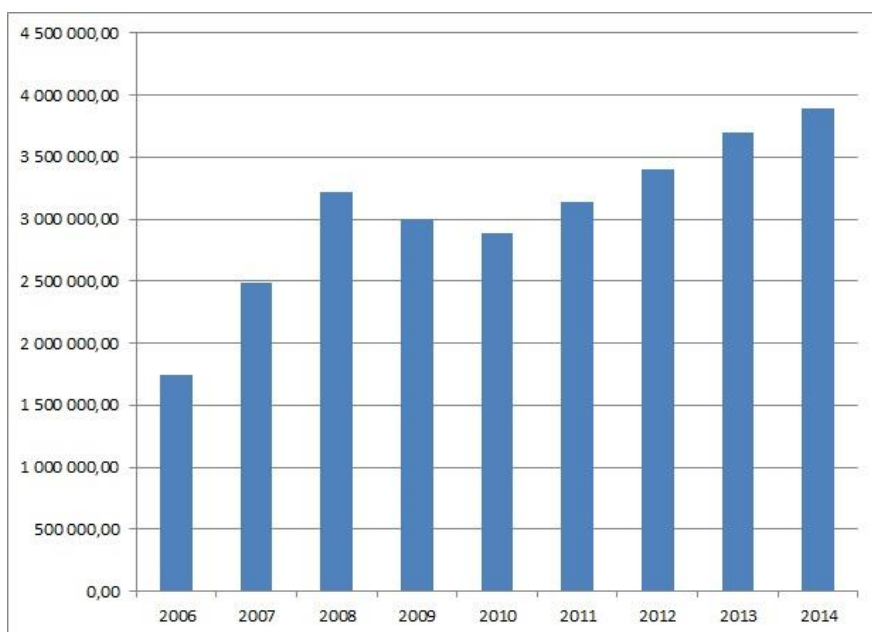
Elanikkonna (sh maksumaksjate) kasv on ühelt poolt suurendanud valla tulusid, kuid paraku ei ole see pidanud sammu elanikkonna üldise kasvutempoga. Eriti tuntav vahe tekkis aastal 2008, kui algas majanduskriis, tulumaksu laekumine vähenes, aga valla rahvaarv jätkas endiselt kasvamist. Alates 2010. aastast on toimunud taastumine ning viimasel kolmel aastal ka kasv. Kuna tulumaks moodustab lõviosa Kiili valla sissetulekust, siis on vallaeelarve üldine seis tulumaksust tugevasti sõltuv. Kuna maksumaksjate arv ei ole suurenenud, vaid viimasel paaril aastal isegi natuke vähenenud, siis on suurem maksulaekumine tulnud ainult nende palgatõusu arvelt. Paljud vallas reaalselt elavad inimesed ei ole valda sisse kirjutatud (põhjuseks on eeskätt lasteaiakohtade puudumine), ning nende arvelt kohalikule omavalitsusele tulu ei laeku. Suurimad vallaeelarve kulutused on endiselt seotud haridusega ning need moodustavad ligikaudu poole eelarve mahust.

Alates 2009. aasta kohalikest valimistest iseloomustab Kiili valda range fiskaalpoliitika, mis on välistanud eelarvepuudujäägi ning lubanud igapäevaseid rahalisi kohustusi (sh laenu teenindamise kohustusi) täita ilma tõrgeteta. Kiili valla pikaajaline võlakoormus on samas üks vabariigi kõrgemaid seoses lasteaia ning kooli ehituseks võetud laenudega ehk 89,8% seisuga 31.12.2013. Võlakoormuse seadusega lubatud piirini langemist võib prognoosida alles aastaks 2015, aga kuna alates aastast 2016 loetakse KOV laenukoormuse hulka ka ÜVK laenud, siis ületab Kiili vald võlakoormuse piiri uuesti, 31.12.2013 seisuga oli valla netovõlakoormus koos ÜVK laenuga 107,7%.

Kinnitatud Kiili Vallavolikogu ... määrusega nr 7...

Joonis 8. Laekunud tulumaks ühe elaniku kohta (2014 – prognoos) (Statistikaamet, Kiili VV)

Joonis 9. Tulumaksu laekumine absoluutsummas (2014 – prognoos) (Kiili VV)

Kokkuvõtteks võib öelda, et hoolimata Eesti keskmisega võrreldes märkimisväärselt paremast elanikkonna vanuselisest struktuurist ja suurematest sissetulekutest, ei ole vald suutnud rahapuudusel kõiki kohalikule omavalitsusele seadusega pandud kohustusi seni täita ning see on jätkuvalt probleemiks kuni aastani 2015. Elanikkonna kiire kasv väga lühikese aja jooksul, mis tingib erinevate KOV teenuste vajaduse hüppelise tõusu, on tõsiseks väljakutseks isegi väga rikka ühiskonna tingimustes, mida Eesti paraku pole.

2.9. Planeerimistegevus

Kiili vallal puudus pikka aega kehtiv üldplaneering, kuid alates 2013. aastast on see kehtestatud ning antud asjaolu lihtsustab edaspidi oluliselt detailplaneeringute menetlemist. Üldplaneering on dokument, millega määratakse ära valla ruumiline areng. Näidatakse ära piirkonnad, kuhu on planeeritud elamuehitus, puhkealad, põllumajanduslik või muu tootmistegevus, kergliiklusteed jms. Samuti näidatakse ära rohekoridorid, mida mööda toimub metsloomade teadaolev liikumine, seatakse vajalikud maakasutuspiirangud jne. Üldplaneeringust lähtuvalt toimub täpsemate detailplaneeringute koostamine, nt elamualade, kruntide, teedevõrgustiku ja kommunikatsioonide osas. Üldplaneering seab kinnistuomanikele konkreetsed raamid ja loob ka õigustatud ootuse, mida ja kui palju on neil võimalik oma maaga ette võtta – kas saab nt tootmismaa sihtotstarbe muuta elamumaaks või ei saa jne.

2012. aasta kevadel analüüsi Kiili valla üldplaneeringut ja ÜVK arengukava kursuse „Planeeringute vormistamine ja seos projekteerimisega“ raames, mida viis läbi Tartu Ülikooli Pärnu Kolledž. Analüüsi tulemusel selgus, et tegelikkuses ei võimalda valla olemasolevad ressursid Kiili valla üldplaneeringus kavandatu elluviimist. Üldplaneeringus on ette nähtud suures mahus täiendavate elamualade lisandumist ja seda olukorras, kus näiteks vajalik veeressurs nende varustamiseks on kaetav ainult vee sisse ostmisega Tallinna suunalt, samuti jääb vallal vajaka sotsiaalse taristu ja teenuste (eeskätt lasteaia- ja koolikohad) pakkumise võimekusest ning lisaks on juba täna saavutanud maksimaalse koormustaseme nii valla kui riigimaanteed. Kõikide valda kavandatud elamualade realiseerimine tooks kaasa valla teede ummistumise, kooli- ja lasteaiakohtade kroonilise puuduse ning asjaolu, et valla investeerimisvõimalused on laenukohustustega aastateks suletud, mis ei võimaldaks probleeme ka piisava kiiruse ja efektiivsusega lahendada. Avalikustatud üldplaneering on seega antud ajalisel perspektiivis (üldplaneering on 10-15 aasta nägemus) pigem ebarealistlik ning kannab möödunud kinnisvaraarendusbuumi aegset pitseret kui eeldati, et valda tõepoolest asubki elama ca 10 tuhat inimest.

Kokkuvõtteks võib nentida, et kehtestatud üldplaneering on üsna oluliste puudustega, kuid juba algatatud detailplaneeringute tühistamine on keeruline, rääkimata juba vastu võetud ja kehtestatud detailplaneeringutest.

2.10. Teed

Kiili valda läbivateks peamiseks liiklussoonteks on riigi põhimaantee 11 Tallinna ringtee 3,2 ja riigi tugimaantee 15 Tallinn-Rapla-Türi 5,85 km ulatuses.

Vallasisesel liikluse seisukohalt on olulised riigi kõrvalmaanteed:

11115 Kurna Tuhala	17,1 km
11151 Tõdva-Nabala	6,8 km
11157 Sausti-Kiili	5,1 km
11158 Lähtse-Paekna	4,1 km

Maanteeameti ettevõtmisel valmis aastal 2013 uus Luige liiklussõlm ning aastatel 2014-2015 valmib Maanteeameti Kurna liiklussõlm ning Tallinna ringtee ehitatakse ümber neljarealiseks alates Luige alevikust kuni Tartu maanteeeni.

Teede renoveerimine pooleliolevates kinnisvaraarenduse piirkondades (nt Rätsepa, Maksimaa) käib koostöös kohalike MTÜ-dega ning see toimib kaasfinantseerimise põhimõttel, kus vald kannab 50% kuludest ja kohalik MTÜ 50%. Konkreetne ajakava ja tööde teostamise plaan sõltub investeringu suurusest ning selleks vajaliku raha kogumise kiirusest MTÜ poolt.

Valla teid ja tänavaid (vastavalt 93,6 ja 7,5 km) hooldatakse vastavalt Teehoiukavale, mida on võimalik realiseerida vastavalt sellele, kui palju on võimalik planeerida eelarvelisi vahendeid. Ajaline perspektiiv ja konkreetsed tee- ning tänavatööd on toodud ära käesoleva dokumendi nelja järgmise aasta eelarvestrateegia osas (Lisa 1).

Alates aastast 2015 avanevad uued EL struktuurifondide meetmed, millest üks on ette nähtud linnapiirkondade transpordivõimaluste parandamiseks, mis tähendab eeskätt kergliiklusteede võrgustiku täiendamist. Kiili valla prioriteetseks lõiguks on Luige-Kangru kergliiklustee, kuid võimalusel tulevad rajamisele ka lõik Lähtsest kuni Rätsepa asumini ning selle lõunapiirist kuni Nabalani ja lõik Kiili alevist kuni Reinu tänavani.

2.11. Ühisveevärk ja kanalisatsioon

Ühisveevärki ja kanalisatsiooni ning sadevete käitlust arendatakse vastavalt "Kiili valla ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arengukavale". Lähtuvalt Eesti riigi poolt võetud kohustusest on vaja tagada ÜVK võrk aastaks 2014 kõikidel rohkem kui 2000 inimekvivalendiga tiheasustusaladel. Kiili valla ÜVK võrkude renoveerimine ja rajamine viiakse läbi lõviosas eurovahendite toel, Kiili KVH ja Kiili vald peavad tagama projektides rahalise omaosaluse. Omaosaluse tagamiseks vajaliku täiendava laenu võtmiseks andis rahandusministeerium 2012. aastal Kiili vallale erandkorras loa ja laenu tuli seetõttu võtta Keskkonnainvesteeringute Keskusest (KIK). ÜVK-ga seotud koguinvesteeringute maht Kiili vallas on võrreldes vallaeelarve mahuga ülisuur. Kui vallaeelarve maht oli nt 2012. aastal ca 4,45 miljonit eurot, siis ÜVK investeeringute maht koos struktuurifondide rahaga on üle 17 miljoni euro, millest vee-ettevõtja ja valla omaosalus moodustab ca 2,75 miljonit eurot.

Uus ÜVK seadus sätestab vee-ettevõtja kohustuse tegeleda ka sadevete ärajuhtimise küsimusega, mis on aktuaalseks teemaks mitmel pool ÜVK-ga hõlmatud aladel – eeskätt Rätsepa, Maksimaa ning eriti Luige suvilaalad. ÜVK arengusuunad on põhjalikult ära toodud Kiili valla ÜVK arengukavas, millest 2013. aastal valmis täiendatud ja kaasajastatud versioon.

2.12. Kaugkütte alad

Ainuke vallas kehtestatud kaugküttepiirkond asub Kiili alevis ning hõlmab korrusmaju, kooli, lasteaeda, rahvamaja, vallamaja ja veel paari hoonet. Kümnekond aastat tagasi erastatud soojatootmine koos trassidega kuulub eraettevõttele. Trassid on amortiseerunud, kütusena kasutatav põlevkiviõli on üliohtlik ning Kiili alevi MWh hind on tarbijatele üks vabariigi kõrgemaid. Soojatootjal on seni puudunud võimekus trasside renoveerimisse investeerida, kuid tänu KIK-ist saadud toetusele on tekkinud võimalus likvideerida vana katlamaja ning ehitada 2014. aasta sügise kütteperioodi alguseks uus kaasaegsetele nõuetele vastav hoone, kuhu paigaldatakse seadmed, mis hakkavad töötama puiduhakkel. Soojatootja poolt soovitud MWh hinna kiidab heaks Konkurentsiamet ning vallal puudub sisuliselt võimalus soojahinna osas kaasa rääkida. Alates 2013. aastast on kaugküttevõrgust lahti ühendatud Kiili lasteaed, milles vald koostöös alternatiivkütte lahendusi pakkuva firmaga katsetab õhk-vesi soojuspumba lahendust. Esialgsed tulemused on paljulubavad, kuid tõsisemate järelduste tegemiseks on vaja pikemat katseperioodi, samuti räägib lasteaia kütte efektiivsuse kasuks fakt, et seal on erinevalt muudest valla ühiskondlikest hoonetest tegu vesipõrandaküttega.

2.13. Ettevõtlus

Ettevõtluskeskkonna tugevaks küljeks on logistiliselt hea asukoht Tallinna lähedal. Kiili vald on potentsiaalselt atraktiivne nii Tallinnast välja kolivatele kui ka maapiirkondadest pealinna regiooni ülekolimist kavandavatele ettevõtetele. Asukoht Tallinna regioonis loob ka tööjõu ning vajalike teenuste kättesaadavuse, kuid tööjõu liikumisest on tingitud väga suur ööpäevane pendelränne, kuna suurema osa Kiili valla elanike jaoks ei ole vallas sobilikku tööd. Lõviosa valla territooriumil asuvate ettevõtete töötajatest on pärit väljastpoolt valda. Tööjõu muutmine paiksemaks, mis vähendaks pendelrännet ja tooks kohaliku ettevõtluse abil tekkiva tulu valda, on keeruline ülesanne ja eeldaks nn valgekraedele mõeldud töökohtade olemasolu.

Kiili vallas on registreeritud üle 500 äriühingu, kuid absoluutne enamus neist on alla kümne töötajaga, ehk väga väikesed. Kiili ettevõtjad on moodustanud ka liidu (KEL), mille tegevuse eesmärgiks on Kiili valla tööstuspotentsiaali edendamine ja ettevõtluskliima arendamine, valla ettevõtete omavahelise töö koordineerimine, ettevõtjate esindamine väljaspool Kiili valda, infovahetuse soodustamine riigiasutuste ja ettevõtjate vahel, kultuuri- spordielu ja klubilise tegevuse edendamine, valla turvalisuse probleemide ühine lahendamine. Võrreldes naabervaldadega on ettevõtlusaktiivsus Kiilis väiksem, selle põhjuseks on tõenäoliselt ajalooline taust, kus Kiili vallas keskenduti põllumajandusele ning ei arendatud välja tugevamaid tootmispiirkondi. Varasemate tootmispiirkondade puudumine ei ole viimasel 15 aastal suure töötajate arvuga ettevõtlusinvesteeringuid Kiili toonud. Samas on Kiilil lähtuvalt asukohast transpordi sõlmpunktides, samuti vaba maa olemasolust märkimisväärtne potentsiaal ettevõtluse arenguks olemas.

Momendil vallas sisulist tööpuudust ei ole, pigem on puudus töötajatest, eriti oskustöolistest. Arvestades Kiili valla uuselanike keskmist kõrget haridustaset, leiduks tööjõudu projekteerimis-arendus-marketingiettevõtetele, kuid taolised töökohad vallas puuduvad. Olemasolevad ettevõtted ootavad vallalt ja riigilt eelkõige tehnilise taristu ja teede parandamist ning Kiili vallas potentsiaalselt tegevuse alustamist planeerivad ettevõtted eeldavad tehnoparkide tüüpi valmis taristuga kruntide olemasolu, mida ei ole kahjuks pakkuda.

2.14. Keskkond

Kiili vallas on Eesti mõistes keskmiselt mitmekesised looduslikud tingimused - metsad, avamaastikud ja sood, puuduvad suured veekogud ning pinnamood on tasane. Metsa osakaal on 24% valla üldpindalast ja metsade territoorium on võrreldes varasemaga vähenenud, kuna toimus aktiivne elamuehitus. Piirkonna omapäraks on karstunud alad valla lõunaosas. Olulisi keskkonnaprobleeme vallas ei esine ja põllumajandusliku tootmise tunduva vähenemise tõttu ei ole ka märkimist väärivaid reostunud alasid ega suuremahulisi saastajaid. Samas on Põhja-Eesti lubjakivist aluspõhjaga alale omaselt põhjavesi paljudes kohtades nõrgalt kaitstud või kaitsmata.

Suureks probleemiks on aktiivse kinnisvaraarenduse käigus lõhutud põldude kuivendussüsteemid, tänu millele drenaaž enam ei toimi ja kevadise suurvee ajal on osades uutes arendustes uputuse oht, samuti voolab pinnavesi reoveekanalisatsiooni ning suurendab kohaliku vee-ettevõtte kulusid, kuna reovesi pumbatakse Tallinna puhastitesse ja selle eest tuleb mahupõhiselt maksta. Maju on ehitatud ka aladele, kus liigniiskuse põhjusel neid ajalooliselt mitte kunagi ei ole olnud. Laiem probleem on nõukogude ajal rajatud suurte kuivenduskraavide võsastumine ja kinni kasvamine, need asuvad osaliselt eraomanike ja osaliselt nn reformimata riigimaal, mingit koordineeritud ja terviklikku hooldust ei toimu ja pikas perspektiivis tekitab see kindlasti keskkonnaprobleeme.

Probleemiks on kujunenud ka tuleoht metsades ning rohumaadel suvise kuivuse ning kevadise kulusüttimise aegadel. Eraldi kaitset vajavad Kiili valla lõunaosa karstialad, täiendamist ning täpsustamist rohekoridoride süsteem – võrgustik ja tuumalad. Riiklike maardlate nimekirjas olevatest maavaradest asub Kiili valla territooriumil turvast ja lubjakivi. Lubjakivikarjääre valla territooriumil ette ei nähta, küll toimub vastavalt plaanile kehtivate lubade alusel turba kaevandamine Paekna ja Sausti vahelisel rabaalal, (sh kaevandusterritooriumi pidev laiendamine). Vald uute turbatootmiskohtade avamist ei soosi. Võimalike naabervaldadesse rajatavate karjääride korral tuleks kindlasti rakendada adekvaatseid meetmeid põhjavee ja maastike kaitseks Kiili vallas. Üleriigilise tähtsusega Nabala lubjakivimaardla põhjaplokk ulatub Arusta ja Sookaera külla, kuid 2014. aastal algatati Nabaala riikliku kaitseala moodustamine, mis analoogse majandustegevuse alal välistab.

Uue keskkonda mõjutava teemana on alates 2013. aasta suvest esile kerkinud plaan rajada kiirrongitee Rail Baltic, mis ühe väljapakutud trassivariandi puhul (13A) läbib ka Kiili valla territooriumi. Hetkeseisuga on õnneks välistatud trassivariandid, mis mõjutaksid kõige negatiivsemalt tiheasustusalasid (14-ga algavad) ning mis on looduskeskkonna seisukohalt problemaatilised (10-dad, loodavat Nabala kaitseala läbivad).

2.15. Kultuuripärand

Kiili valla kultuuri- ja ajaloopärand on pigem tagasihoidlik, eriti võrreldes mõne teise Harjumaa või läheduses asuva Raplamaa omavalitsusega. Küllalt suurel hulgal on küll olemas muistseid asulakohti, samuti on rikkalikult arheoloogilisi leide, kuid turismi ja vaba aja veetmise sihtkohana ei oma Kiili vald hetkel suurt potentsiaali. Ainuke variant oleks tänapäevaste uute turismiattraksioonide või teemaparkide (nt veekeskus, laste huvikeskus, motoringrada, suusatunnel vms) välja arendamine sisuliselt nullist, mis pole aga plaanis.

Valla territooriumil on kaks renoveeritud mõisakompleksi – Sausti ja Nabala, mida on huvilistel võimalik välja üürida tähtpäevade korraldamiseks, neist esimene on selgelt elitaarse suunitlusega ning keskmisest kõrgema hinnatasemega. Ainuke valla territooriumil paiknev sakraalehitis on Nabala vennastekoguduse palvemaja. Palvemaja allub formaalselt Eesti Evangeelsele Vennastekogudusele. Hoone esimese etapi renoveerimistööde käigus 2012. a sai palvemaja uue katuse, vahetati seinte alumised palgid, värviti fassaad, soojustati laed ja tehti originaalile sarnased varikatused. Edaspidisteks töödeks on suure saali siseremont ja väljastpoolt hoonet kuuride, tualettide, treppide, piirdeaia ehitus, välisuste paigaldamine ja puurkaevu rajamine, mis on suuremalt osalt planeeritud alates 2015 avaneva Leader jätkumeetme raames.

Eraldi teema on I Maailmasõja Peeter Suure merekindluse objektid. Neid on valla territooriumil mitmeid: jaovarjendid, jooksukraavid, rooduvarjendite süvendid, kahuri alus, raudteetammi kehandid jne, kuid need on korrastamata ning paiknevad maadel, mis kuuluvad eraomanikele. Puhkemajandust iseloomustab aktiivsete teenuste ja teenindussfääri vähesus, nt valla ainuke aastaringne avalik söögikoht paikneb aianduskeskuses Hansaplant. Ettevõtlike inimeste kaasabil on loodud Paekna matkarada, mis kujutab endast jalgrattaga või jalgsi läbitavat matkamarsruuti valla lõunaosa külateede, põldude, metsade jmt baasil.

2.16. Sportimisvõimalused

Kõige olulisemaks üldkasutatavaks spordirajatiseks on Kiili Spordihall. Kiilis alevis asuvad veel staadion, korvpalliväljak, Skatepark (rularamp), rannavõrkpalliväljak ja tenniseväljak. Kangru alevikus on valgustatud terviserada (talvel kasutusel suusarajana), rannavõrkpalliplats ja korvpalliplats. Luige alevikus on korvpalliväljak ning Vaela külas väike isetegevuslik laste krossirada. Leader programmi toetusel on rajatud tenniseväljak planeeritava Vaela külakeskuse juurde. Paeknas on võrkpalliväljak ja Nabalas mängitakse jalgpalli. Aktiivne sportimine ja lihtsalt tervisekõnd toimub valla kergliiklusteedel, samuti Kiili-Sausti suhteliselt vähese liiklusega maanteelõigul. Üldlevinud ja elanike poolt soovitud spordirajatistest on vallas puudu ainult ujula, kuid nii Rae Spordikeskuse kui Tallinna vastavad võimalused on ca 20 min autosõidu kaugusel. Kiili Spordihallis on võimalik tegeleda pallimängudega (kolm väljakut), saal on sobilik ka rahvusvaheliste võistluste korraldamiseks ja Eesti meistrivõistluste tasemel võistlused on igapäevane asi. Lisaks on spordihallis jõusaal, aeroobika jms on alates 2014. aasta sügisest võimalik tegeleda õhtuti lasteaia saalis. Võib väita, et vallas on loodud head võimalused sportliku eluviisi harrastamiseks ning ka pealtvaatajale vaatamängulise spordielamuse saamiseks. Kiili valla

sportlased on traditsiooniliselt väga edukad üleriigilistel valdade suvistel ja talvistel sportmängudel. Omas kategoorias (suure rahvaarvuga KOV-id) saadi nt 2013. aastal kokkuvõttes suvemängudelt kõrge teine koht. Sport on vallas igas mõttes au sees ning elanikud on lähtuvalt juba oma vanusest (eespool mainitud 30-45 aastaste suur osakaal) keskmisest sportlikumad. Toimuvad läbi aasta kestvad vallarahva sportmängud, kus erinevad külad eri aladel üksteiselt mõõtu võtavad ja kus konkurents on alati tihe. Toimuvad ka eraldi külade võistlused, nt Kangru Neliküritus, kus oma koht on alati ka lastevõistlusel, olgu tegu siis rulluisudistantsi, jooksu vms. Pikemaks eesmärgiks on tervise-, rahva- ja noortesporti saavutatud taseme hoidmine ning jätkuva huvi ja motivatsiooni tekitamine sportlike eluviiside vastu väikelastest eakateni.

Oluliseks puuduseks on täismöödulise jalgpallistaadioni, kus saaks viia läbi täiskasvanute Eesti meistrivõistluse tasemel mängu, puudumine. Eskiisprojektiga on planeeritud paigad jalgpallistaadionile ja terviseradadele ning rahvaspordirajatistele, kuid lähiaastatel nende rajamiseks rahalisi võimalusi ei ole. Olemasolev kooli staadion on kasutatav, kuid vajab renoveerimist ja ei ole täismöödmetes. Kergliiklusteede võrgustik ei ole lõpuni välja arendatud, kuid see toimub järk-järgult ning 2013. aastal valminud väga olulised Kiili-Lähtse ning Kiili-Vaela lõigud on oluliselt parandanud sportimisvõimalusi piirkonnas, kus elab ca pool valla rahvastikust. Kiili pargiala terviserada on hetkel isetegevuslik ja nõuab tänasest korralikumat lahendust ning välja arendamist. Luige Kandikeskus on saanud põhimõttelise nõusoleku Riigi Metsamajandamise Keskuselt kaheksa-kujulise ja ca 3,3 km pika terviseraja tegemise jaoks Luige ja Kangru vahelisse metsa, kuid selle projekti realiseerumine sõltub eeskätt rahastusest, mida tuleb neil taotleda esiteks raja projekteerimiseks ja teiseks välja ehitamiseks.

3. Kiili valla allasutused

3.1 Kiili Gümnaasium

Kiili Gümnaasiumi õppe- ja kasvatustöö ning personaliarengu aspektid, investeeinguvajadused ja nende realiseerimise täpsem ajakava on fikseeritud Kiili Gümnaasiumi Arengukavas. Koolihoone haldamise küsimustega tegeleb Kiili Varahalduse Sihtasutus.

Lähiaastail kooli tegevust mõjutavad olulisemad tegurid on:

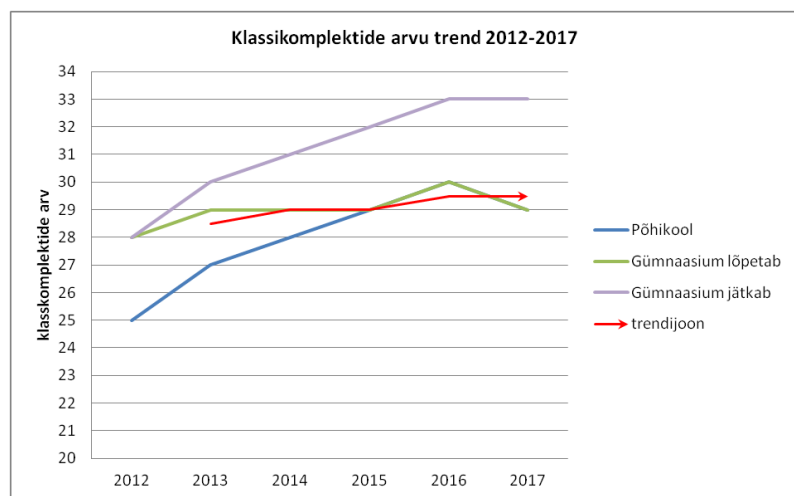
1. Kooli pedagoogiline ning organisatsiooniline suutlikkus püstitada eesmärke ja saavutada tulemusi. Tehnoloogia kiire areng tähendab järjepidevat panustamist digiajastu hariduse võimaluste suurendamisse igapäevases koolitöös ja eeldab pedagoogide haridustehnoloogilise pädevuse olulist paranemist.
2. Õpilaste arvu kiire kasvu tõttu põhikoolis kimbutab kooli ruumikitsikus. 2013. aasta sügisel valminud juurdeehitus võimaldas küll likvideerida 2012. aastal käigus olnud 4. klasside teise vahetuse kaheks järgmiseks õppeaastaks, kuid ruumiprobleem eksisteerib endiselt.
3. Õpilaste vähesus gümnaasiumiastmes on probleemiks, kuna riigipoolne rahastamine (kooliõpetajate palgad) sõltub otseselt õpilaste arvust – gümnaasiumiastme puhul eeldatakse 252 õpilast ja Kiili Gümnaasiumis on hetkel ca 50 ehk viis korda vähem. Kuna riik on lõiganud läbi võimaluse finantseerida gümnaasiumiastet põhikooli arvelt, muutuvad vallaeelarvest täiendavalt vajaminevad summad oluliselt suuremaks ning võib tekkida möödapääsmatu vajadus reorganiseerida gümnaasium põhikooliks. Antud stsenaarium ei ole Kiili valla elanike huvides,

kuna lähiaastatel suureneb gümnaasiumiaste oluliselt ning nt aastal 2019 on tõenäoliselt vaja kohta ca 65-70 õpilasele, kes soovivad astuda 10. klassi ning kelle jaoks naaberomavalitsuste koolides kohta pole.

Hoolimata sellest, kas gümnaasiumiosa säilib või mitte, on lähiaastate möödapääsmatud täiendavad investeeringuvajadused järgnevad:

1. Loodusainete laboratoorium
2. Töö- ja tehnoloogiaõpetuse õppevahendite uuendamine (2012 – 2015. a)
3. Garderoobilahenduse muutmine
4. Täiendavad turvameetmed (turvakaamerate lisamine, õppeklasside helindus)
5. Võimla heliisolatsiooni tööde lõpule viimine
6. Koolistaadioni rekonstrueerimine

Töö- ja tehnoloogiaõpetuse õppevahendeid on 2014. aastal uuendatud Kiili Ettevõtjate Liidu kaasabil ning valminud on ka algklasside garderoobiosa, mis nüüdsest on teistest eristatud.

Joonis 12. Klassikomplektide arvu trend 2012-17 (Kiili Gümnaasium)

3.2. Kiili Lasteaed

Laste arv vallas on pidevalt kasvanud tänu positiivsele loomulikule ja mehaanilisele iibe. Kiili lasteaia uus suur maja valmis aastal 2007 ja seal tegutseb kaheksa rühma. Aastal 2008 avati Uuesalus Kiili lasteaia filiaal, kus oli kaks rühma. Aastal 2010 avati lasteaia väikeses majas üks rühm ja aastal 2011 veel ka teine. Aastal 2012 avati veel kaks täiendavat rühma väikeses majas, misjärel neid on seal kokku neli. Aastal 2013 avas ukse moodulmajas asuv rühm, kus oli kohti 18 lapsele. Aastal 2014 saab moodulmaja

Kinnitatud Kiili Vallavolikogu ... määrusega nr 7...

kuus lisakohta ning lasteaia suures majas avatakse rühm 21 lapsele senise õpetajate toa, õppealajuhataja kabineti ning õpetajate garderoobi arvel. Seni sisuliselt kasutuseta seisnud talveaia ruum on kohandatud õpetajate toaks koos õppealajuhataja töökohaga. Lepingu lõppemise tõttu kaotab vald alates 2014. aasta augustist 10 kohta Uuesalus ning aastal 2016 ka kõik ülejäänud 18 kohta.

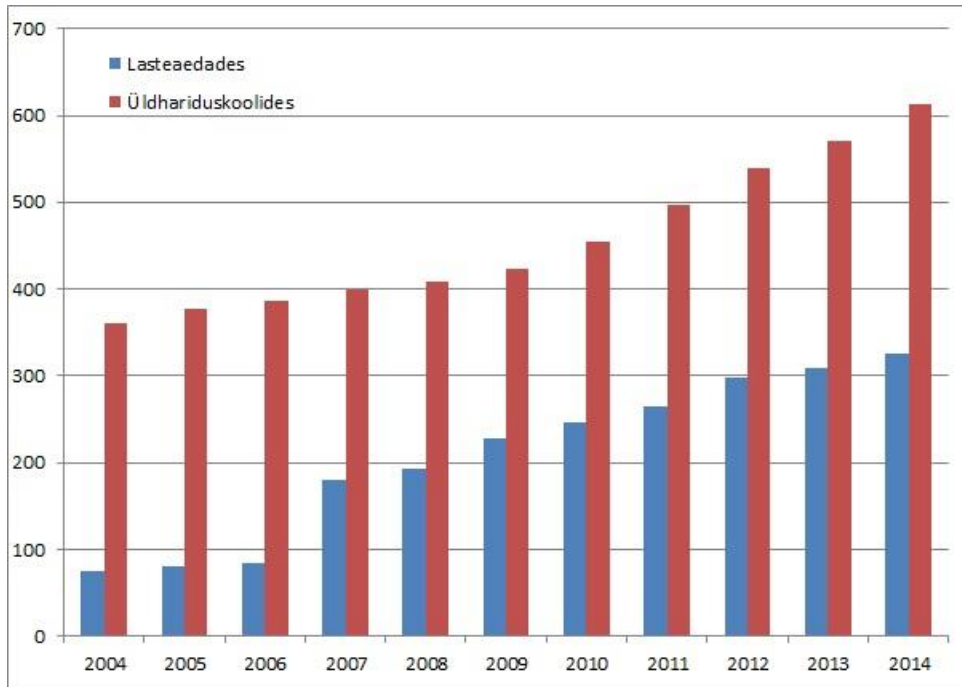
Vaatamata eelkirjeldatud pingutustele on 2014. aasta sügise seisuga vallas lasteaia järjekorras ligi 50 last, kes on lõviosas sõimeealised (1,5-3). Kiili vald taotleb lasteaiakohtade loomiseks struktuurifondide vahendeid, vastav linnalise piirkonna meede avaneb 2015 ning optimistliku prognoosi kohaselt on võimalik avada sügisel 2016 Kangrus nelja rühmaga lasteaed. Aastal 2014 on vald jõudnud selleni, et lasteaiakoht on kõigil üle nelja aasta vanustel lastel. Tallinna linna erinevates lasteaedades käib 01.09.2013 seisuga 30 erinevas vanuses last. Eralasteaia teenust kasutab 01.09.2013 seisuga 12 last.

Comment [AL4]: Siia tulevad sügisel uued andmed

Lasteaiakoha puudusel on paljud pered sunnitud kasutama kas lapsehoiuteenust või panema lapse eralasteaeda, kuid nende teenuste hind on enamikule üle jõu käiv ning igal juhul eelistatakse munitsipaallasteaeda, kus kohatasu on oluliselt väiksem. Olukord võib kardinaalselt muutuda riigikogus menetluses oleva koolieelse lasteasutuse seaduse parandustega, kus nähakse ette lapsevanema poolseks maksimaalseks lastehoiuteenuse osaluseks 20% alampalgast ning eeldatakse, et ülejäänud kulu kannab omavalitsus. Uus olukord kavatakse rakendada alates 01.09.2014 ning seetõttu võib prognoosida hoiuteenuse kasutajate arvu hüppelist kasvu. Väljastpoolt valda käib Kiili lasteaias väga vähe lapsi, kuna kohti ei jagu isegi omadele. Erandiks on Uuesalu, kus kokkuleppel arendajaga on saadud kasutusse Rae valla territooriumil paiknev hoone ning seal on 36-st lapsest 18 Rae valla Uuesalu elurajooni omad.

2006-2007 likvideeriti toonase vallavalitsuse poolt 84 lasteaiakohta, mis asusid küll amortiseerunud, kuid kasutuskõlblikus majas, mis lammutati. Uue lasteaia ehitamisega ei tekkinud seega realselt juurde mitte 192, vaid ainult 108 kohta ning seda olukorras, kus kohtade puudus seoses elanikkonna suure kasvuga oli juba ilmselge. Eelnimetatud otsus ja laenuvõimekuse ammendumine tekitasid mitmeks aastaks olukorra, kus vald ei ole suutnud lasteaiakohti tagada ning ainus võimalus on olnud alates 2009. aastast üksikute rühmade juurde loomine olemasolevates ja kohandatud ruumides, mis kõik on asunud Kiili alevis. Lasteaiakohtade vajaduse prognoosimisel saab lähtuda eeskätt sündivusest, kuna sisseränne on juba pikemat aega marginaalne ning selle hüppelist kasvu ei ole võimalik prognoosida. Käesoleva arengukava poolt käsitletaval perioodil on keskmisena vajadust rahuldav lasteaiakohtade arv vallas ca 300, kuid hetkevajadus on 2008 ja 2009 väga arvukate laste aastakäikude tõttu oluliselt suurem.

Kiili Lasteaia õppe- ja kasvatustöö ning personaliarengu aspektid on fikseeritud Kiili Lasteaia arengukavas.

Joonis 13. Laste arv Kiili valla lasteaedades ja koolides (Kiili VV)

3.3. Kiili Kunstide Kool

Kiili Kunstide Kool (edaspidi KKK) asutati 14. augustil 1990. Tegutsemist alustas kool sama aasta 3. septembril Kiili Rahvamaja ruumides, kus tegutsetakse siiani. KKK on muusika- ja kunstiharidust andev õppeasutus Kiili vallas. Kiili Kunstide Koolis õppis 2013/2014 õppeaastal 240 õpilast.

Muusikaosakond pakub kompleksset alg(muusika)haridust, mis sisaldab pillitunde, solfedžot ja teadmisi muusikaajaloost. Siia hulka kuuluvad ka esinemisvõimalused, kontserdikülastused jne. Õppimine nooremas astmes kestab 4–5 aastat. Muusikakooli lõputunnistuse saab 7. klassi lõpetamisel

Kunstiosakonnas õpitakse klassikalist kujutavat kunsti: joonistamist, maalimist, voolimist, kompositsiooni, kunstiajalugu ja kirjakunsti.

KKK ruumipuudus on pisut leevenenud pärast Kiili Raamatukogu kolimist teise kohta ja kunstitegevuste osalist läbiviimist muudes ruumides, kuid probleem on hetkel endiselt aktuaalne. Kunstide kooli edasist laienemist ja õpilaste arvu suurendamist ei ole planeeritud, kuna sellega seotud koormus vallaeelarvele on võrreldes teiste ümbruskonna omavalitsustega niigi märkimisväärselt suur.

3.4. Kiili Rahvamaja

Huvitegevusega on täiskasvanud elanikkonnal võimalik põhiliselt tegeleda Kiili Rahvamajas, mille peamine ülesanne ongi kultuuri vahendamine kohalikele elanikele ning pärimustraditsioonide hoidmine. Lisaks toimuvad Rahvamajas ka erinevad peoõhtud, teatrite külastusetendused ja teised pidulikumat sündmused ning mälumäng. Huviringe juhendavad professionaalsed juhendajad, hoitakse pikaaegseid traditsioone ning olemas on vallapoolne toetus kultuuritegevusele. Huvitegevusega on häid tulemusi saavutatud erinevatel üritustel ja konkurssidel ning juba seitse aastat korraldatakse Paekna laulu- ja tantsupidu koostöös kohalike aktiivsete inimestega. Rahvamajas käivad koos rahvatantsurühmad erinevatele vanusegruppidele, Kiili koor, naisansambel „Elurõõm“, kunstiring ja keraamikakursus. Aastal 2013 alustas käsikellade ansambel nii lastele kui täiskasvanutele. Lisaks toimuvad rahvamajas ka jooga kursused täiskasvanutele. Juba kümnendat aastat tegutseb aktiivselt pensionistide klubi Tujutare, kelle klubiõhtud toimuvad üks kord kuus. Tallinna mitmekesiste kultuurivõimaluste lähedus teeb keeruliseks kvaliteetsete teatri- ja muude etenduste sissetoomise väljastpoolt maja, kuna publik eelistab linnas käia ning omad piirid seab ka saal ning lava.

Kiili rahvamaja alustas oma tegevust praegustes ruumides aastal 1962, sügisel 2012 tähistati seega maja 50-dat aastapäeva. 2003. aastal lõpetati rahvamaja suure saali kapitaalremont. 2007. aasta remondi käigus uuendati ja laiendati fuajeed ning Kunstide Kooli õpperuume. 2012. aasta suvel toimus ventilatsioonisüsteemi rajamine. Alates 2012. aastast on ametis uus rahvamaja kunstiline juht, kes on algatanud ka mitmeid uusi üritusi.

Kaugemas perspektiivis on vabaõhulava ehitamine, mis võimaldaks korraldada suviseid vabaõhuetendusi, tantsuõhtuid jms.

3.5. Kiili Raamatukogu

Kiili raamatukogu tegutseb alates 1922. aastast. Raamatukogul on hetkel kaasaegsed ruumid Maksima poega ühes majas ning selle külastatavus on võrreldes varasema ajaga, kui paikneti Kiili Rahvamajas, oluliselt tõusnud. Samas on selge, et pikas perspektiivis ei ole antud lahendus jätkusuutlik ning asutus vajab teistsugust pinda, mis ongi planeeritud vallamaja teises tiivas, Nabala tee 2b. Hetkehinnangul on nende valmimine reaalne aastal 2016. Raamatukogu ülesandeks on pakkuda vallaelanikele tänapäeva nõuetele vastavaid teenuseid: raamatute ja ajakirjanduse kohalkasutust ja kojulaenutust ning võimalust tutvuda avaliku teabega üldkasutatava andmesidevõrgu kaudu. Põhiteenused on lugejale tasuta. Vajaliku raamatu saamiseks on võimalik kasutada ka raamatukogudevahelist laenutust. Raamatukogu osutab ka tasulisi teenuseid, milleks on paljundustööd ja väljatrükid üldkasutatavatest andmebaasidest. Üle on mindud elektroonilisele laenutamisele ja raamatukogus tegutseb ka avalik internetipunkt.

3.6. Kiili Noortekeskus

Kiili vald on loonud ka Kiili Noortekeskuse, mida külastab 2013. aasta statistika põhjal kuus keskmiselt 424 noort, päeva keskmine külastatavus 25. Külastajate arv on tõusnud, aga mitte märkimisväärselt.

Üldine trend on selline, et noortekeskust külastavad reeglina õpilased, kes ei osale Kiili Kunstide Koolis ja sporditreennides. Praeguse ruumiplaani juures ollakse suhteliselt lähedal maksimaalsele kasutusele – puht füüsiliselt ei mahu väga palju rohkem inimesi korraga ära ning seetõttu koliti noortekeskus alates kevadest 2012 Nabala tee 2b ühte ossa. Külastajad jagunevad peamiselt kahte vanusegruppi: 8-11 aastased ning 12-17 aastased. Noorem vanusegrupp kasutab keskust peamiselt kohe pärast koolitunde 12.00-15.00, vanem grupp samuti vahetult pärast kooli 15.00 ja teise lainena õhtustel aegadel. Noortekeskuses on erinevad ajaveetmisvõimalused, millele lisaks korraldatakse üritusi, õpitubasid ja projekte, mis on suunatud nii noortekeskuse külastajatele kui ka vallaelanikele üldisemalt. Samuti korraldab noortekeskus suvist õpilasmalevat.

Toimib ka noorteaktiiv, mis on Kiili Noortekeskuse juures tegutsev noorte nõuandev kogu ning mille ülesandeks on Noortekeskuse töö planeerimisel kaasarääkimine, ürituste korraldamine ja noorte arvamuse edastamine. Noorteaktiiv tegeleb ka kogukondadevahelise suhtluse parendamisega, korraldab aktiiviseseid üritusi ja koolitusi. Kiili Noortekeskuse oluline projekt on ka Kiili Skatepark, mis läbis 2012. aasta kevadel uuenduskuuri.

Murekohaks on see, et liialt palju domineerivad tänapäeval laste vaba aja sisustajana arvuti ja televiisor, mida on kinnitanud nii kodumaised kui ka arvukad rahvusvahelised uuringud ning ei ole alust väita, et Kiili valla noored on selles osas erandiks.

4. Välis- ja sisekeskkonna analüüs

4.1. SWOT-analüüs

Tugevad küljed:

- Soodne asukoht Eesti pealinna vahetus läheduses. Atraktiivsuse elukohana tekitavad Tallinna oma võimalustega ühelt poolt ja looduslähedane elukeskkond teiselt poolt.
- Hea majanduslik potentsiaal. Rahvastik on tööealine ja majanduslikult toimetulev, tööpuudust praktiliselt ei eksisteeri.
- Puhas loodus, puhas õhk ja madal müratase, suurte reostusallikate ja problemaatilise tööstuse väga väike osakaal.
- Kõik peateed ja suured liiklussõlmed on rekonstrueeritud. Kriitiline infrastruktuur on põhiosas olemas terves vallas.
- Kiili ettevõtjad teevad koostööd nii omavahel kui vallavalitsuse ning valla allasutustega.

Nõrgad küljed

- Tehnilise ja sotsiaalse taristu mõningane mahajäämus elamuehitusest.
- Puudub võimalus vallas sirguvatele noortele nii töökohtade kui elamispinna osas. Puuduvad uued korterelamud.

Kinnitatud Kiili Vallavolikogu ... määrusega nr 7...

- Endised suvilapiirkonnad. Huvide konflikt elukeskkond vs suvila jne. Ootused KOV-le.
- Kiili valla tööstusala infrastruktuur on suuremas osas välja arendamata.

Võimalused

- Elanikkonna vanuseline struktuur kindlustab keskpikas perspektiivis jätkusuutlikkuse. (Teha paremaks)
- Ettevõtluse alustamiseks on valla asukoht soodne – ärimaa olemasolu ning oluliste transpordisõlmede lähedus.
- Koostöö Tallinna ja naabervaldadega hariduse, jäätmemajanduse, ühistranspordi jms valdkondades.

Ohud

- Elanike ootused taristule ja teenustele on suuremad kui valla reaalsed võimalused.
- Elukeskkonna atraktiivsuse vähenemine seoses kiirraudtee „Rail Baltic“ kavandamisega, mis võib lõigata valla pooleks.
- Maksumaksjate arvu vähenemine.

4.2. Arengueelduste kokkuvõte

Faktorid, mis on jäävad Kiili valla arengut mõjutama aastatel 2015-2018, on järgmised:

- Valla eelarvetulude ebapiisavus sotsiaalse taristu loomiseks lühikeses perspektiivis, kuid samal ajal olukorra paranemine keskpikas perspektiivis;
- Kiili valla elanikud käsitlevad oma tööturu ja majandustegevuse areaalina kogu Tallinna regiooni, kuid lasteaia-, lastehoiu, haridus- ning sotsiaalteenuseid oodatakse Kiili vallast;
- Kiili valla poolt pakutavad erinevad täiendavad sotsiaaltoetused ja teenused võistlevad Tallinna ja lähivaldade vastavate määrade ja võimalustega nagu ka töötajate (sh nt lasteaiaõpetajate) palgad;
- Kiili valla kinnisvaraturg tegutseb tihedas konkurents Tallinna ja selle ümbruse piirkondadega ning uute elanike lisandumine mehhaanilise iibe teel on seoses üldiste demograafiliste ja majanduslike asjaoludega tugevasti pärsitud; (sõnastada paremini)
- Kiili valla loomulik iive on kergelt positiivne ka lähitulevikus, kuid sündivus langeb paratamatult seoses sellega, et kõige arvukam vallaelanike grupp liigub tasapisi fertiilsest east välja;
- Vallaeelarve kulude struktuur hakkab alates 2016. aastast järk-järgult muutuma, kuna valla jaoks kõige suuremate suurte kuludega seotud lasteaialaste hulk tasapisi väheneb ning vanemapuhkusel olnud inimesed naasevad samal ajal tööturule ning toovad sisse maksuraha.

Kiili valla olulisemaks arengueelduseks on tema asend ja inimressurss. Kiili vald on üks ainult kümnest Eesti vallast, kus laste absoluutarv on viimase kümne aasta jooksul kasvanud, mitte kahanenud, olles selle näitaja poolest +49% vabariigis kolmandal kohal. Valla areng sõltubki käesoleval etapil eelkõige sellest, kuidas suudetakse toime tulla aastatel 2004-2008 aset leidnud tormilise valglinnastumise protsessi

negatiivsete tagajärgede likvideerimisega. Suuremat tähelepanu tuleb pöörata uue, tänapäevase paigaidentiteedi ja paikkonna maine kujundamisele ja kohabrändi loomisele.

Oluliseks teemaks on koostöö - nii riigiasutuste ja maavalitsusega kui ka regionaalne koostöö omavalitsuste vahel ja seda nii läbi omavalitsusliitude kui vabatahtlike ühenduste kaudu. Väga konkreetsed ja praktilised koostöövormid naaberomavalitsustega on välja kujunenud bussiliikluse ja jäätmemajanduse valdkonnas, kuid väiksemas mahus toimub KOV-ide vaheline ühistegevus ka nt sotsiaal- ja haridusküsimuste lahendamisel. Suureks väljakutseks kuid samal ajal ka võimaluseks, on koostöövormide arendamine kohalike ettevõtete ja mittetulundussektoriga sotsiaalse ja tehnilise taristuga seotud probleemide lahendamiseks (teed, tänavavalgustus, sadevete kanalisatsioon jms).

Küsimärgiks on riigi poolt kord suure hooga kavandatud ja seejärel kohe jälle tahaplaanile jäetav võimalik haldusterritoriaalne reform ja selle tagajärjed. Harjumaa ja eriti „kuldse ringi“ omavalitsuste eripära arvestades on tegu väga suure väljakutsega, kus riigi ja kohaliku tasandi nägemus tõenäoliselt ei kattu. Kiili valla lähituleviku väljavaated on ka praegusel kujul jätkates demograafilises ja ka muus plaanis head ning Eesti üldist keskmist konteksti arvestades isegi väga head. 30-40 aasta perspektiivis on loomulikult ootamas vanemaelaste osakaalu oluline tõus ja sellega seotud täiendavate sotsiaalteenuste vajadus. Täna ja praegu võime rõõmu tunda sellest, et Kiili vald on parim paik elamiseks – vastavalt iga aastasele Geomedia uuringule oleme me Eesti valdade hulgas esikohal elanikkonna heaolu poolest ning see tulemus väärib hoidmist.

5. Missioon ja visioon aastani 2018

Kiili valla missiooniks on inimsõbraliku, rahuliku, jätkusuutlikult areneva, koostööle avatud elu-ja töökeskkonna tagamine.

Visioon:

Kiili vald on kodus inimestele, kes väärtustavad haridust, kultuuri, ettevõtlikkust, ümbritsevat elukeskkonda ja maalähedust.

Vald on tihedalt integreerunud pealinnapiirkonda, kuid säilitanud oma maalähedase ja keskkonnasõbraliku omapära, kus pärast elanike arvu stabiliseerumist jõuab mõne aasta jooksul järele ka tehnilise ja sotsiaalse taristu areng.

Kiili vallas

- toimivad eeskujulikult kõik avalikud teenused;
- areneb kaasaegne tehniline ja sotsiaalne taristu;
- on saadaval kvaliteetne ja konkurentsivõimeline baas-, alus- ja huviharidus ning tagatud võimalused elukestvaks õppeks;
- toimub mitmekülgne kultuurielu, on võimalused vaba aja veetmiseks ja sportimiseks;

Kinnitatud Kiili Vallavolikogu ... määrusega nr 7...

- toimiv tervishoiusüsteem ja efektiivne sotsiaalhooldus;
- on väljakujunenud paigaidentiteet, vallal on kõrge maine elu- ja tööpaigana.

Valla ettevõtted pakuvad töökohti erineva hariduse ja kvalifikatsiooniga inimestele, toimib regionaalne ettevõtlust soodustav tugisüsteem.

Vald toetab rahvuskultuuri ja rahvusliku eneseteadvuse säilitamisele suunatud kultuuritegevust ja traditsioonilist külaliikumist.

6. Tegevuskava

Tegevuskava hõlmab aastaid 2015, 2016, 2017 ja 2018 koos neile järgnevate perspektiivsete aastate plaanidega. Tegevused on rühmitatud valdkondade kaupa. Objektide valiku puhul on arvestatud külade ja kandikeskuste arengukavadega.

Aastate lahtrites on toodud ära x juhul, kui konkreetsetel aastal antud tegevus aset leiab.

Allikate lahtris on tähistatud:

VE vallaeelarve kõik allikad
 RE riigieelarve vahendid, k.a. investeerimistoetused
 F EL ja muud taotletavad fondid
 MTÜ kohalike MTÜ-de ja külaseltside vahendid
 ÄRI äriettevõtete vahendid

Konkreetsed prioriteetsed projektideks on:

(sulgudes vastutaja)

1. Teede renoveerimine ja rajamine, sh kergliiklusteed (VV)
2. Kangru alevikku 4-rühmalise lasteaia ehitamine (VV)
3. Kiili alevi kaugküttesüsteemi kaasajastamine (erasektor)
4. Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni välja ehitamine (KVH)
5. Kiili Gümnaasiumi täiendused (loodusainete labor jms) (VV)
6. Kiili Tehnopargi tuumikala taristu arendamine valla ja ettevõtjate koostöös
7. Spordi- ja mänguväljakud ning vaba aja alad (MTÜ-d, VV)
8. Külakeskuste väljaarendamine (MTÜ-d)

TEGEVUSKAVA VALDKONDADE KAUPA

Valdkond: **Ruumiline areng ja taristu**

Tegevus	2015	2016	2017	2018	Allikas
Vee- ja kanalisatsioonisüsteemide väljaehitamine vastavalt ÜVK arengukavale	x	x			VE,RE,F, ÄRI
Kohalike teede ja tänavate rekonstrueerimine ja ehitus	x	x	x	x	VE,MTÜ,RE,F,ÄRI

Kinnitatud Kiili Vallavolikogu ... määrusega nr 7...

vastavalt teehoiukavale *Vt eelarvestrateegia lisa 1.					
Kergliiklusteede projekteerimine ja rajamine *Vt eelarvestrateegia lisa 1.	x	x			VE,RE,F,ÄRI
Perearsti keskuse, Kiili Raamatukogu ja Kiili Noortekeskuse ruumide projekteerimine ja renoveerimine Nabala tee 2b – vallamaja teine tiib *Vt eelarvestrateegia lisa 1.	x	x	x		VE,ÄRI,F
Kiili alevi kaugkütte täiendamine energiasäästlike lahendustega	x	x			ÄRI,F

Valdkond: **Keskkond, jäätmekäitlus, heakord**

Tegevus	2015	2016	2017	2018	Allikas
Jäätmejaama vajaduse analüüs	x				VE
Haljastusjäätmete organiseeritud kogumine	x	x	x	x	VE
Ohtlike jäätmete vastuvõturingide korraldamine	x	x	x	x	VE,F

Valdkond: **Sotsiaalhoolekanne, tervishoid**

Tegevus	2015	2016	2017	2018	Allikas
Puuetega inimeste ja eakate päevakeskuse käigus hoidmine	x	x	x	x	VE, F
Koduteenuste osutamise korraldamine	x	x	x	x	VE, MTÜ

Valdkond: **Kultuur, haridus, sport, vaba aeg**

Tegevus	2015	2016	2017	2018	Allikas
Kangru lasteaia ehitamine	x	x			F, VE
Lastehoiuvõimaluse tagamine	x				VE, vanemad
Noortekeskuse käigus hoidmine	x	x	x	x	VE,RE,F, ÄRI
Vaela külakeskuse sisuteenuste käivitamine	x				F,ÄRI

Kinnitatud Kiili Vallavolikogu ... määrusega nr 7...

Luige külakeskuse laste- ja noortemaja rajamine	x				F,ÄRI
Kiili Gümnaasiumi loodusainete labori projekteerimine ja rajamine *Vt eelarvestrateegia lisa 1.	x	x			VE, RE
Kiili pargiala renoveerimine, sh väike terviserada pargialal	x	x			F,MTÜ,VE
Nabala palvemaja renoveerimine		x			F,VE
Koolistaadioni renoveerimine	x	x	x	x	
Laste ja noorte mänguväljakud asulatesse	x	x	x		F,MTÜ,VE
Nabala külakeskuse rajamistööd				x	F,ÄRI,VE

Valdkond: **Turvalisus**

Tegevus	2015	2016	2017	2018	Allikas
Täiendavate videovalveseadmete paigaldamine kõrgendatud riskiga avalikesse kohtadesse	x				VE,ÄRI,F
Tuletõrjerajatiste (veevõtukohad, hüdrandid, liiv jmt) korrastamine ning vajadusel rajamine	x	x	x	x	VE,RE,ÄRI

Valdkond: **Ettevõtlus**

Tegevus	2015	2016	2017	2018	Allikas
Investeeringuvõimaluste tutvustamine	x	x	x	x	ÄRI, VE
Ettevõtlustaristu rajamise toetamine	x	x	x	x	ÄRI,VE,F

PERSPEKTIIVSED OBJEKTID

Objekt	Tegevused	Aeg
Kiili alevi suur terviserada	Teostatavusanalüüs, projekt. Valmimine.	2015/2018
Luige terviserada	Teostatavus-tasuvusanalüüs, projekt. Valmimine.	2015/2020
Raku järve puhkeala koostöös Saku, Rae ja Tallinnaga	Teostatavus-tasuvusanalüüs, projekt. Valmimine.	2015/2020
Jalgpallistaadion	Teostatavus-tasuvusanalüüs,	2015/2020

Kinnitatud Kiili Vallavolikogu ... määrusega nr 7...

	projekt. Valmimine.	
Paekna paisjärve korrastamine, avaliku tsooni loomine	Teostatavusanalüüs, projekt. Valmimine.	2015/2020
Hooldekodu rajamine (koostöös teiste KOV)	Teostatavusanalüüs, projekt. Valmimine.	2030/2035
Lehise tn ÜVK trasside rajamine	Teostatavusanalüüs, projekt. Valmimine.	2030-2031

7. Arengukava seire ja uuendamine

Valla arengukava elluviimist korraldab vallavalitsus, valla strateegia alusel koostatud nelja-aastase tegevuskava kaudu. Lisaks tegevuskavale võib valla arengustrateegia elluviimist reguleerida:

- valdkondlike arengukavadega;
- valla allasutuste arengukavadega;
- valla osalusega ettevõtete arengukavadega;
- üldplaneeringuga valla territooriumi arengupõhimõtete ja funktsionaalsete tsoonide kehtestamisega;
- detailplaneeringutega maa sihtotstarbe määramise ja sellest tulenevate maa kasutustingimuste seadmisega;
- muude vallavolikogu ja vallavalitsuse aktidega.

Valla arengukava finantseerimise täiendavate katteallikadena arvestatakse lisaks omavalitsuse omavahenditele ka Eesti riigi eelarvest eraldatavaid finantstoetusi ning Eesti, Euroopa Liidu, välisriikide või rahvusvaheliste organisatsioonide abi- ja koostööprogrammidest saadavaid vahendeid, samuti erasektori kaasfinantseeringuid.

Iga-aastase arengukava läbivaatamise käigus:

- aktualiseeritakse valla olukorda iseloomustavad faktandmed ning olukorrast tulenevad probleemipüstitused;
- vajadusel täpsustatakse arengustrateegia elemente – eesmärgid ja ülesandeid;
- aktualiseeritakse tegevuskava.

Kinnitatud Kiili Vallavolikogu ... määrusega nr 7...

Vastavalt seadusandlusele peab omavalitsuse arengukava ajakohastamine toimuma enne 1. oktoobrit. Arvestades Kiili valla eelarve koostamise, vastuvõtmise, täitmise ja muutmise korda, on otstarbekas, et Vallavalitsus esitab Volikogule arengukava täiendamise projekti ja nelja aasta eelarve strateegia juunikuul Volikogu istungiks.

KIILI VALLA EELARVE STRATEEGIA 2015-2018

1. Eelarvestrateegia olemus

Eelarvestrateegia on kohaliku omavalitsuse üksuse arengukavast tulenev finantsplaan nelja eelseisva eelarveaasta kohta. Eelarvestrateegia koostamise kohustus tuleneb kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadusest.

Valla eelarvestrateegia koostamise eesmärk on tagada lähi- ja keskpikas perspektiivis eelarvepoliitika jätkusuutlikkus, näha ette vahendid valla arengu eesmärkide elluviimiseks ning seeläbi muuta valla tegevus oma funktsioonide täitmisel tulemuslikumaks.

Valla eelarvestrateegia koostamise aluseks on majandusproгноosid ja valla arengukava. Eelarvestrateegia koostamisel lähtutakse järgmistest põhietappidest:

- Põhitegevuse tulude prognoosimine
- Põhitegevuse kulude planeerimine
- Investeeringute planeerimine

Valla eelarvestrateegia elluviimine toimub valitsemisala arengu- ja tegevuskavade järgi. Igal kevadel täpsustatakse valdkondade arengu- ja tegevuskavasid järgnevas neljaks aastaks ning nende põhjal uuendatakse ka valla arengukava koos eelarvestrateegiaga.

Käesoleva eelarvestrateegia järgmistes osades antakse ülevaade majanduskeskkonnast, riigi eelarvepoliitikast, Kiili valla finantsolukorrast, põhitegevuse tulude ja kulude prognoosist, investeerimis- ja finantseerimistegevuse ja likviidsete varade muutustest, samuti valla arvestusüksusest ja konsolideeritud näitajatest ning finantsdistsipliini tagamise meetmetest.

2. Ülevaade majanduskeskkonnast

Kohaliku omavalitsuse eelarvestrateegia on seotud üldise majanduse makrokeskkonna ja riigi eelarvepoliitikaga. Rahandusministeeriumi prognoosi kohaselt majanduse kasv 2014 aastal vaid 2,0%, mis on väiksem kui 2013 aastal ning optimistlikum kommertsbankade prognoosist. 2015 aastal nähakse ette 3,5% ja 2016 aastal 3,6% majanduskasvu. Rahandusministeerium on majanduskasvu allapoole korrigeerinud põhiliselt Eesti peamiste kaubanduspartnerite kasvuväljavaadete halvenemise tõttu. Sisenõudluse kasvutempo aeglustub samuti, vaatamata eratarbimise kiirele kasvule. Tarbimise reaalkasvu toetab üle ootuste aeglustunud tarbijahindade tõus.

Eelarve puudujääk käesoleval aastal ulatub prognoosi kohaselt 0,7%-ni SKP-st. Tarbijahindade (THI) tõus alaneb 2012 aasta 2,8%lt 2014 aastal 1,4%ni ning kiireneb 2015 aastal 2,7%ni. Kui varasematel aastatel on eluasemekulutuste tõus olnud peamiseks inflatsiooniteguriks, siis sellel aastal on eluasemekulutused väikses languses elektri, kaugkütte ja gaasi odavnemise tõttu. Järgnevatel aastatel baasinflatsioon kiireneb mõnevõrra ning välistegurite (kütus, kaugküte) hinnalangus peatub.

2014 ja järgnevatel aastatel hõive kasvutempo jääb tagasihoidlikuks (0,2-0,3%). Viimase rahvaloenduse tulemustele toetudes on alust arvata, et alates 2016 aastast hakkab hõivatute

arv siiski kiirenevas tempos vähenema, mis piirab paratamatult ka Eesti majanduskasvu võimalusi. Töötuse määr langeb soodsate majandusarengute puhul 6% lähedale.

Keskmise palga kasvutempo peaks 2014 aasta jooksul võrreldes eelneva aastaga aeglustama, kuigi aasta algul võib kiire palgakasv veel püsida. Tööjõu süvenev nappus sunnib järgmistel aastatel nõudluse suurenedes ettevõtteid investeerima ning seetõttu võib palgakasv keskpikas perspektiivis siiski kiireneda. 2014 aasta palgakasv ulatub prognoosi kohaselt 6,2%ni ning edaspidi tempo raugneb.

3. Ülevaade riigi eelarve poliitikast

Riigi eelarvepoliitika põhieesmärk on toetada makromajandusliku stabiilsust läbi turgude paindlikkuse ja efektiivsuse ning ohjata majanduse tasakaalustatud arengut ohustavaid riske hoides valitsussektori eelarvet ülejäägis.

Valitsuse maksupoliitiliseks eesmärgiks on viia maksukoormus majanduslanguse eelsele tasemele, vähendades tööjõuga seotud makse.

2014 aasta valitsussektori eelarvepuudujääk ulatub prognoosi kohaselt 0,7% SKP-st. Peamiseks puudujäägi tekitajateks on keskvalitsus, põhjuseks saastekvoodimüügist saadud tuludeinvesteeringud ning II pensionisamba lisamaksed. Sotsiaalkindlustusfondid on tänu töötukassale jätkuvalt ülejäägis. 2015 aastal suureneb valitsussektori eelarvepuudujääk 0,8%ni SKP-st, kuna tulude kasv jääb kulude kasvule alla.

4. Ülevaade Kiili valla finantsolukorrast

Kiili vald on jätkuvalt ühe suurima netovõlakooormusega omavalitsus Eestis, kuid samas ka suurim võlakooormuse vähendaja viimase nelja aasta jooksul. 2013 aasta tulemise järgi vastab Kiili valla konsolideeritud netovõlakooormus kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadusele (KOFs), kuna jõudis maagilise 100% piiri. Kiili valla tulubaas, arvestades maksumaksjate arvu, on hea, kuid ei ole piisav, et täies mahus toime tulla kohalike omavalitsusele seadusega ettenähtud ülesannetega, seda just lasteaiakohtade tagamisel.

Eelarvestrateegia perioodiks ei nähta ette olulisi struktuurseid muutusi Kiili valla majanduslikus olukorras, kuna jätkuva fiskaalpoliitikaga suudetakse teha investeeringuid vallale olulistesse sektoritesse ning läheneda eesmärgile, kus valla elanike põhivajadused on tagatud.

2014 ja järgnevatel aastatel jätkatakse liikumist samas suunas, kus investeeritakse oluliselt valla infrastruktuuri, et luua vallas oluliselt kvaliteetsem keskkond võrreldes nelja aasta taguse perioodiga. Eeloleval perioodil püütakse maksimaalselt kasutada ära ka Euroopa Struktuurfondide rahastust

ÜVK projekti elluviimiseks Rätsepa ja Nabala piirkonnas KIK-i poolt antav laen ei võeta täies mahus välja, vaid tehtavad tööd finantseeritakse osaliselt valla omavahendite arvelt.

5. Põhitegevuse tulud konsolideerimata

Põhitegevuse tuludena käsitletakse eelarvestrateegias vastavalt KOFS-ile järgmisi tulusid:

- maksutulud;
- tulud kaupade ja teenuste müügist;
- saadavad toetused;
- muud tegevustulud.

Põhitegevuse tulude eelarveosas ei planeerita kasumit ja kahjumit põhivara müügist.

Aastatel 2015-2018 kasvavad Kiili valla põhitegevuse tulud esimesel aastal 1,5% ja järgnevatel aastatel 2%. Võrreldes 2014. aastaga kasvavad põhitegevuse tulud 2018. aastaks ligikaudu 351 598 eurot ehk eelarve tulubaas suureneb antud perioodil ca 6,7%.

Põhitegevuse tulude kasv tuleb maksutulude kasvust, mille peamiseks põhjuseks on vallaelanike palgatulude kasv ja hiljem ka elanike juurdekasv. Valla elanikkonna struktuuris suureneb 40-45. aastaste osatähtsus, kelle sissetulekud on oluliselt suuremad vabariigi keskmisest.

Tabel 1. Põhitegevuse tulud

Kiili Vallavalitsus	2013 täitmine	2014 eeldatav täitmine	2015 eelarve	2016 eelarve	2017 eelarve	2018 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	5 074 917	5 281 889	5 388 089	5 468 274	5 550 063	5 633 487
Maksutulud	3 938 041	4 135 000	4 194 250	4 274 435	4 356 224	4 439 648
sh tulumaks	3 744 611	3 950 000	4 009 250	4 089 435	4 171 224	4 254 648
sh maamaks	193 430	185 000	185 000	185 000	185 000	185 000
Tulud kaupade ja teenuste müügist	271 259	278 450	338 800	338 800	338 800	338 800
Saadavad toetused tegevuskuludeks	832 191	842 539	842 539	842 539	842 539	842 539
sh toetusfond (lg 2)	739 968	825 708	825 708	825 708	825 708	825 708
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	92 223	16 831	16 831	16 831	16 831	16 831
Muud tegevustulud	33 426	25 900	12 500	12 500	12 500	12 500

6. Põhitegevuse kulud konsolideerimata

Põhitegevuse kuludena käsitletakse eelarvestrateegias vastavalt KOFS-ile järgmisi kulusid:

- antavad toetused
- muud tegevuskulud

Põhitegevuse kulude osas ei planeerita põhivara amortisatsiooni ja ümberhindlust

Tabel 2. Põhitegevuse kulud

Kiili Vallavalitsus	2013 täitmine	2014 eeldatav täitmine	2015 eelarve	2016 eelarve	2017 eelarve	2018 eelarve
Põhitegevuse kulud kokku	4 115 215	4 414 912	4 663 200	4 666 595	4 647 345	4 703 545
Antavad toetused tegevuskuludeks	312 442	467 548	557 666	522 166	465 166	467 166
Muud tegevuskulud	3 802 773	3 947 364	4 105 534	4 144 429	4 182 179	4 236 379
sh personalikulud	2 190 112	2 379 616	2 497 348	2 510 443	2 517 443	2 535 143
sh majandamiskulud	1 610 629	1 557 548	1 597 886	1 623 686	1 654 436	1 690 936
sh muud kulud	2 031	10 200	10 300	10 300	10 300	10 300

7. Põhitegevuse tuleml konsolideerimata

Põhitegevuse tuleml on põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahe. Tulenevalt KOFS-ist peab põhitegevuse tuleml olema aruandeaasta lõpu seisuga null või positiivne.

Strateegiaperioodiks on seatud eesmärgiks põhitegevuse tulude-kulude ülejäägi saavutamine määral, mis võimaldab teostada investeringuid ning viia valla laenukoormus vastavusse KOFS-I nõuetega. Kui investeerimistegevuse eelarve alataitub, siis avaldub see vastavalt vabade vahendite saldo suurenemisena, millega finantseeritakse järgmistel eelarveperioodidel eelneval perioodil tegemata jäävaid investeringuid. Põhitegevuse tuleml eelarvestrateegia perioodil on kajastatud järgmises tabelis.

Tabel 3. Põhitegevuse tuleml

Kiili Vallavalitsus	2013 täitmine	2014 eeldatav täitmine	2015 eelarve	2016 eelarve	2017 eelarve	2018 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku (+)	5 074 917	5 281 889	5 388 089	5 468 274	5 550 063	5 633 487
Põhitegevuse kulud kokku (+)	4 115 215	4 414 912	4 663 200	4 666 595	4 647 345	4 703 545
Põhitegevuse tuleml	959 702	866 977	724 889	801 679	902 718	929 942

8. Investeerimistegevuse eelarveosa

Investeerimistegevuse rahavoogudes käsitletakse eelarvestrateegias KOFS-I regulatsioonist tulenevalt järgmisi elemente:

- põhivara soetus;
- põhivara müük;
- põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine;
- põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine;
- osaluse soetus;
- osaluse müük;
- muude aktsiate ja osakute soetus;

- muude aktsiate ja osakute müük;
- antavad laenud;
- tagasilaekuvad laenud;
- finantstulud ja finantskulud.

Strateegiaperioodi investeerimistegevuse eelarveosa kujundamisel on järgitud, et otsused oleksid jätkusuutlikud, valdkonnapoliitikaid arvestav ning kõiki rahastamisallikaid ühtselt käsitlev. Strateegiaperioodil plaanitakse teostada olulisemaid investeeringuid kõikidel aastatel, kuid 2015 ja 2016 aastal teostuvad suuremad projektid seoses eurorahade kasutamisega.

Tabel 4. Investeerimistegevus

Kiili Vallavalitsus	2013 täitmine	2014 eeldatav täitmine	2015 eelarve	2016 eelarve	2017 eelarve	2018 eelarve
Investeerimistegevus kokku	-797 949	-353 523	-338 900	-348 900	-238 900	-178 900
Põhivara müük (+)	0	3 500	0	0	0	0
Põhivara soetus (-)	-473 728	-319 723	-320 000	-330 000	-320 000	-260 000
<i>sh projektide omaosalus</i>	-187 228	-167 723	-168 000	-178 000	-168 000	-108 000
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	286 500	152 000	152 000	152 000	152 000	152 000
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	-303 565	-68 700	-140 000	-140 000	-40 000	-40 000
Osaluste ning muude aktsiate ja osade soetus (-)	-284 243	-97 000	0	0	0	0
Finantstulud (+)	300	400	600	600	600	600
Finantskulud (-)	-23 213	-24 000	-31 500	-31 500	-31 500	-31 500

Suuremateks investeeringuprojektideks saavad olema kergliiklusteed ja lasteaia ehitus Kangru alevikku. Kuna lasteaed kuulub Kiili Varahalduse SA haldusalasse, siis ei ole lasteaia ehitust valla investeeringute tabelis välja toodud. Aastatel 2015-2018 nõuab jätkuvalt kõige rohkem investeeringuid taristu valdkond, sellega on tegeletud viimased 3 aastat ning mis eelnevalt on olnud unaruses viimased kümmekond aastat. Investeeringute täpne ülevaade on toodud lisas 1.

Tabel 5. Investeeringud

Kiili Vallavalitsus	2014 eeldatav täitmine	2015 eelarve	2016 eelarve	2017 eelarve	2018 eelarve
Teede ehitus ja renoveerimine	190 723	210 000	220 000	220 000	160 000
Tänavavalgustus	20 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Maade ost	20 000	30 000	30 000	20 000	20 000
Hoonete renoveerimine	89 000	70 000	70 000	70 000	70 000
KÕIK KOKKU	319 723	320 000	330 000	320 000	260 000
sh toetuse arvelt	152 000	152 000	152 000	152 000	152 000

sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	167 723	168 000	178 000	168 000	108 000
--	---------	---------	---------	---------	---------

9. Finantseerimistegevuse eelarveosa

Finantseerimistehingud on eelarve põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahe katmaks teostatavaid finantstehinguid (laenude võtmised jms.). Finantseerimistegevuse rahavoogudes käsitletakse vastavalt KOFS-ile järgmisi elemente:

- laenude võtmine, võlakirjade emiteerimine, kapitalirendi- ja faktooringkohustuste võtmine;
- võetud laenude tagasimaksmine, kapitalirendi- ja faktooringkohustuste täitmine ja emiteeritud võlakirjade lunastamine.

Suured investeeringud infrasse eeldavad finantseerimistehingute mahu olulist suurendamist, sest põhitegevuse tuleml ei ole nende katmiseks piisav.

Strateegiaperioodi investeerimistegevuse eelarveosa kujundamisel on järgitud, et otsused oleksid jätkusuutlikud, valdkonnapolitika arvestav ning kõiki rahastamisallikaid ühtselt käsitlev.

Tabel 6. Finantseerimistegevus

Kiili Vallavalitsus	2013 täitmine	2014 eeldatav täitmine	2015 eelarve	2016 eelarve	2017 eelarve	2018 eelarve
Finantseerimistegevus	-155 502	-450 845	-566 795	-580 110	-594 431	-608 971
Kohustuste võtmine (+)	284 243	0	0	0	0	0
Kohustuste tasumine (-)	-439 745	-450 845	-566 795	-580 110	-594 431	-608 971
<i>sh laenu tagasimaksed</i>	<i>-41 057</i>	<i>-42 330</i>	<i>-43 640</i>	<i>-44 975</i>	<i>-46 391</i>	<i>-47 830</i>
<i>ÜVK laenu tagasimaksed</i>			<i>-113 100</i>	<i>-113 100</i>	<i>-113 100</i>	<i>-113 100</i>
<i>Muude kohustuste tasumine</i>	<i>-398 688</i>	<i>-408 515</i>	<i>-410 055</i>	<i>-422 035</i>	<i>-434 940</i>	<i>-448 041</i>

10. Likviidsete varade eelarveosa

Likviidsete varade muutuse eelarveosas käsitletakse tulenevalt KOFS-i regulatsioonist järgmisi elemente:

- raha ja pangakontode saldo muutus;
- rahaturu- ja intressifondide aktsiate või osakute saldo muutus;
- soetatud võlakirjade saldo muutus.

KOFS-I tähenduses peetakse likviidseteks varadeks raha ja pangakontodel olevaid vahendeid, rahaturu- ja intressifondide aktsiaid ja osakuid ning soetatud võlakirju.

Strateegiaperioodi aastate likviidsete varade saldo planeeritakse väikses ülejäägis. Kogu strateegiaperioodi jooksul jääb reserve tase madalaks. Eelarveaasta keskel hoidutakse positiivsete lisaeelarvete koostamisest ja võimalik maksutulu ülelaekumine suunatakse reservidesse või investeeritakse, kuid ei kaeta jooksvaid kulusid.

Tabel 7. Likviidsete varade muutus

Kiili Vallavalitsus	2013 täitmine	2014 eeldatav täitmine	2015 eelarve	2016 eelarve	2017 eelarve	2018 eelarve
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	-81 547	62 609	-180 806	-127 331	69387	142 071
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	282 828	395 437	164 631	37 300	106 687	248 758

11. Netovõlakoormus

Finantseerimistegevuse rahavoogudes on kesksel kohal netovõlakoormus. Netovõlakoormus on võlakohustuste suuruse ja likviidsete varade kogusumma vahe, kus netovõlakoormuse arvestuses võetakse võlakohustustena arvesse bilansis kajastatud kohustused.

Netovõlakoormuse arvestuses peab võlakohustustena kajastama järgmisi kohustusi:

- võetud laenud;
- kapitalirendi- ja faktooringukohustused;
- emiteeritud võlakirjad;
- tasumise tähtjaks täitmata jäänud kohustused;
- tagastamisele kuuluvad sihtfinantseerimisena ja kaasfinantseerimisena saadud ettemaksed;
- pikaajalised võlad tarnijatele;
- muud pikaajalised kohustused.

Netovõlakoormus võib aruandeaasta lõpul ulatuda lõppenud aruandeaasta põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude kuuekordse vaheni, kuid ei tohi ületada sama aruandeaasta põhitegevuse kogusummat. ÜVK projekti realiseerimiseks võetav laen summas 1 131 000 kajastub samuti netovõlakoormuse arvestuses. Ka Kiili Varahalduse SA poolt võetud laenud kooli ja lasteaia ehituseks kajastuvad vallavalitsuse bilansis muude kohustustena ning on võetud konsolideerimata aruannetes netovõlakoormuse arvestusse sisse.

Tabel 8. Netovõlakoormuse muutus

Kiili Vallavalitsus	2013 täitmine	2014 eeldatav täitmine	2015 eelarve	2016 eelarve	2017 eelarve	2018 eelarve
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	5 624 503	5 173 658	4 606 863	4 026 753	3 432 322	2 823 351
sh kohustused, mille võrra võib ületada netovõlakoormuse piirmäära	783 009	783 009	669 909	0	0	0
Netovõlakoormus (eurodes)	5 341 675	4 828 221	4 442 232	3 989 453	3 325 635	2574 593
Netovõlakoormus (%)	105,3%	91,4%	82,4%	73,0%	59,9%	45,7%
Netovõlakoormus ÜVK laenuta (eurodes)	4 558 666	4 045 212	3 772 323			
Netovõlakoormus ÜVK laenuta (%)	89,8%	76,6%	70,0%			

12. Kulude strateegia ja koond

Põhitegevuse kulude strateegia puhul eeldatakse, et eelarvepoliitilised otsused on jätkusuutlikud, tegevusvaldkondi arvestavad ja rahastust üldiselt käsitlevad. Võimalike uute tegevuste alustamine eeldab senise poliitika rahastamise ülevaatamist ning vajadusel prioriteetide ümberseadmist. Oluline on suurendada eelarveliste vahendite kasutamise paindlikkust, viia toetuste andmine veelgi enam vajadusepõhiseks ning tegeleda admin. efektiivsuse tõstmisega.

Tabel 9. Põhitegevuse ja investeerimistegevuse kulud valdkondade lõikes

Kiili Vallavalitsus	2013 tegelik	2014 eeldatav	2015 eelarve	2016 eelarve	2017 eelarve	2018 eelarve
Üldised valitsussektori teenused	772 315	624 928	557 300	567 900	576 100	593 600
Põhitegevuse kulud	464 859	503 928	525 800	536 400	544 600	562 100
Investeerimistegevuse kulud	307 456	121 000	31 500	31 500	31 500	31 500
Avalik kord ja julgeolek	6 186	9 000	9 500	9 500	9 500	9 500
Põhitegevuse kulud	6 186	9 000	9 500	9 500	9 500	9 500
Majandus	674 965	451 964	506 056	517 556	527 056	467 056
Põhitegevuse kulud	212 562	226 241	241 056	242 556	262 056	262 056
Investeerimistegevuse kulud	462 403	225 723	265 000	275 000	265 000	205 000
Keskkonnakaitse	88 760	104 685	105 865	106 555	108 755	108 755
Põhitegevuse kulud	88 760	104 685	105 865	106 555	108 755	108 755
Elamu- ja kommunaalmajandus	195 753	265 510	215 248	220 248	230 248	235 248
Põhitegevuse kulud	149 508	160 010	155 248	160 248	160 248	165 248
Investeerimistegevuse kulud	46 245	105 500	60 000	60 000	70 000	70 000
Tervishoid	8 491	7 500	7 500	7 500	3 000	3 000
Põhitegevuse kulud	8 491	7 500	7 500	7 500	3 000	3 000
Vabaaeg, kultuur ja religioon	547 388	561 702	571 150	573 505	583 005	596 505
Põhitegevuse kulud	547 388	557 502	571 150	573 505	583 005	596 505
Investeerimistegevuse kulud	0	4 200	0	0	0	0
Haridus	2 746 606	2 729 309	2 914 712	2 922 462	2 804 812	2 819 512
Põhitegevuse kulud	2 494 541	2 686 309	2 799 712	2 807 462	2 789 812	2 804 512
Investeerimistegevuse kulud	252 065	43 000	115 000	115 000	15 000	15 000
Sotsiaalne kaitse	159 499	169 737	267 369	242 869	196 369	201 869
Põhitegevuse kulud	142 919	159 737	247 369	222 869	186 369	191 869
Investeerimistegevuse kulud	16 580	10 000	20 000	20 000	10 000	10 000

13. Ülevaade valitseva mõju all olevatest üksustest ja konsolideeritud näitajad

Eelarvestrateegia koostatakse kohaliku omavalitsuse arvestusüksustele. Kohaliku omavalitsuse arvestusüksusteks on kohaliku omavalitsuse üksus ja temast sõltuvad üksused. Sõltuvaks üksuseks loetakse sellist üksust, kes on raamatupidamise seaduse mõistes kohaliku omavalitsuse üksuse otse või kaudse valitseva mõju all olev üksus ning kes saab kohaliku omavalitsuse üksuselt, riigilt, muult avalik-õiguslikult juriidiliselt isikult või eelnimetatud isikute valitseva mõju all olevatelt üksustelt rohkem kui 10% vastava aasta põhitegevuse tuludest. Seega on Kiili valla sõltuvaks üksuseks Kiili Varahalduse Sihtasutus ning eelmisel aastal veel ka Kiili KVH. Sõltuvate üksuste põhitegevuse tulemi ja võlakohustuse arvutamiseks tuleb samuti rakendada KOFS-i vastavat metoodikat.

14. Kiili Varahalduse Sihtasutus

Kiili Varahalduse Sihtasutus (KVS) sõltub otseselt Kiili valla sihtfinantseerimisest, kuigi teenib ka omatuluseid. KVS-I põhitegevuse tulemi ja netovõlakohustus eelarvestrateegia perioodiks on esitatud järgmises tabelis.

Tabel 10. Kiili Varahalduse SA finantsnäitajad

Kiili Varahalduse SA	2013 tegelik	2014 eeldatav	2015 eelarve	2016 eelarve	2017 eelarve	2018 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku (+)	865 820	946 050	934 945	922 966	922 966	922 966
sh saadud tulud kohalikult omavalitsuselt	665 852	698 800	714 945	702 966	697 966	697 966
Põhitegevuse kulud kokku (+)	726 809	855 000	836 770	836 770	836 770	836 770
sh tehingud kohaliku omavalitsuse üksusega	618					
sh tehingud muude arvestusüksusesse kuuluvate üksustega	24 394					
Põhitegevustulem	139 011	91 050	98 175	86 196	86 196	86 196
Investeeringustegevus kokku (+/-)	-19 186	-36 300	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
Eelarve tulemi	119 825	54 750	88 175	76 196	76 196	76 196
Finantseerimistegevus (-/+)	-398 688	-398 230	-410 055	-422 040	-434 940	-448 041
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	60 919	54 750	88 175	76 196	76 196	76 196
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (+/-)	339 782	398 230	410 055	422 040	434 940	448 041

Kinnitatud Kiili Vallavolikogu ... määrusega nr 7...

Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	129 901	184 651	272 826	349 022	425 218	501 414
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	4 507 565	4 109 335	3 699 280	3 277 240	2 855 200	2 433 160
sh võlakohustused, mis kajastuvad ka KOV bilansis	4 507 565	4 109 335	3 699 280	3 277 240	2 842 300	2 394 259
Netovõlakoormus (eurodes)	4 377 664	3 924 684	3 426 454	2 928 218	2 417 082	1 892 845
Netovõlakoormus (%)	505,6%	414,8%	366,5%	317,3%	261,9%	205,1%

Strategiaperioodi esimestel aastatel on planeeritud põhitegevuse kasv läbi spordisaali parema realiseerimise. Müügitulu tõstmiseks ei planeerita käibevahendite kaasamist pangast erinevalt varasemast. Vastavalt laenumaksete võrra väheneb igal aastal laenuvõlakoormus. Netovõlakoormus aastate lõikes on üle 200%, kuid see on sõltuvale üksusele KOFS-I järgi lubatud.

15. Kiili KVH OÜ

Kiili KVH käive 2013. aastal oli 328 213 eurot ja ärikasum 37208 eurot. Kuna Kiili KVH 2014 aastal Ühtekuuluvusfondist Luige aleviku joogivee- ja kanalisatsioonitorustike ehitamiseks raha ei saa, siis edaspidi ei kajastata viimast kui kohaliku omavalitsuse arvestusüksust. Kiili KVH põhitegevuse tulem ja netovõlakoormus eelarvestrateegia perioodiks on esitatud järgmises tabelis.

Tabel 11. Kiili KVH OÜ finantsnäitajad

Kiili KVH OÜ	2013 tegelik	2014 eeldatav	2015 eelarve	2016 eelarve	2017 eelarve	2018 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku (+)	382 213					
sh saadud tulud kohalikult omavalitsuselt	4 195					
sh saadud tulud muudelt arvestusüksusesse kuuluvatelt üksustelt	24 394					
Põhitegevuse kulud kokku (+)	345 005					
sh tehingud kohaliku omavalitsuse üksusega	511					
Põhitegevustulem	37 208					
Investeeringustegevus kokku (+/-)	164 845					
Eelarve tulem	202 053					
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	53 951					

Kinnitatud Kiili Vallavolikogu ... määrusega nr 7...

Nõuete ja kohustuste saldode muutus (+/-)	-148 102					
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	109 016					
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	958 674					
sh kohustused, mille võrra võib ületada netovõlakoormuse piirmäära	958 674					
Netovõlakoormus (eurodes)	849 658					
Netovõlakoormus (%)	222,3%					

16. Konsolideeritud näitajad

Kuna KOFS nõuab põhitegevuse tulemi ja netovõlakoormuse väljatoomist ka kohaliku omavalitsuse arvestusüksuse kohta ehk konsolideeritud kujul, siis on järgnevalt toodud tabel konsolideeritud näitajate kohta.

Tabel 12. Konsolideeritud finantsnäitajad

Kiili Vald	2013 täitmine	2014 eeldatav täitmine	2015eelarve	2016eelarve	2017eelarve	2018eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	5 627 380	5 529 139	5 608 089	5 688 274	5 775 063	5 858 487
Põhitegevuse kulud kokku	4 491 459	4 571 112	4 785 025	4 800 399	4 786 149	4 842 349
Põhitegevustulem	1 135 921	958 027	823 064	887 875	988 914	1 016 138
Investeeringustegevus kokku	-652 290	-389 823	-348 900	-358 900	-248 900	-188 900
Eelarve tulem	483 632	568 204	474 164	528 975	740 014	827 238
Finantseerimistegevus	-554 190	-450 845	-566 795	-580 110	-594 431	-608 971
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	33 323	117 359	-92 631	-51 135	145 583	218 267
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (tekkepõhise e/a korral) (+/-)	103 881	0	0	0	0	0
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	521 745	639 104	546 473	495 338	640 923	859 188
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	6 583 177	5 173 658	4 606 863	4 026 753	3 432 322	2 823 351
sh kohustused, mille võrra võib ületada netovõlakoormuse piirmäära (arvestusüksuse väline)	1 741 683	783 009	669 909	0	0	0
Netovõlakoormus (eurodes)	6 061 432	4 534 554	4 060 390	3 531 415	2 791 401	1 964 163
Netovõlakoormus (%)	107,7%	82,0%	72,4%	62,1%	48,3%	33,5%

17. Finantsdistsipliini tagamise meetmete täitmine

Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsdistsipliini tagamise meetmena on kinni peetud kohaliku omavalitsuse üksuse ja kohaliku omavalitsuse üksuse arvestusüksuse põhitegevuse tulemi lubatavast väärtusest ja netovõlakooormuse ülemmäärast.

Põhitegevuse tulemi väärtus ja netovõlakooormus on arvatatud tekkepõhise raamatupidamisarvestuse andmete alusel ja seda kohaliku omavalitsuse üksuse kohta aruandeaasta lõpu seisuga ning kohaliku omavalitsuse üksuse arvestusüksuse kohta konsolideerituna aruande aasta lõpu seisuga.

LISA 1. Investeeringud

Investeeringuprojektid	Eelarve 2014	Eelarve 2015	Eelarve 2016	Eelarve 2017	Eelarve 2018
TEEDE EHITUS JA RENOVEERIMINE	190 723	210 000	220 000	220 000	160 000
<i>Mustkattega teede ehitus ja renoveerimine</i>	150 000	180 000	180 000	170 000	125 000
Mõisaküla-Väljamäe		25 000		20 000	30 000
Kurna tee kuni Est-Nor-i tootmiseni	22 000				
Meremehe tn. pindamine ja väljasõit	30 000				
ÜVK seotud alad Luigel	15 000	20 000	25 000		
Küttimi tee	30 000				
Luige				15 000	25 000
Rätsepa tee	30 000		20 000	20 000	
Kiili alev	23 000	50 000	30 000	60 000	40 000
Sepamäe ja Loovälja tee					30 000
Kergliiklustee (Luigel)		75 000	75 000	15 000	
Tamme-Kangro tee väljamurre Viljandi mnt.		10 000	30 000	40 000	
<i>Kruuskattega teede renoveerimine</i>	30 723	25 000	35 000	40 000	35 000
Valla teed seisuni hea tähtsuse järjekorras	30 723	25 000	35 000	40 000	35 000
<i>Reserv ettenägematute tööde jaoks</i>	10 000	5 000	5 000	10 000	
Maade ost	20 000	30 000	30 000	20 000	20 000
Tänavavalgustus	20 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Hoonete renoveerimine	89 000	70 000	70 000	70 000	70 000
Vallamaja II tiib	79 000	50 000	50 000	60 000	60 000
Sotsiaalobjektid	10 000	20 000	20 000	10 000	10 000